

SAMOEVALVACIJSKO **POROČILO**

USMERJENA PRESOJA ENQA

2022

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Samoevalvacijsko poročilo je pripravljeno kot podlaga za tretjo zunanjo presojo skupine strokovnjakov Evropskega združenja agencij za kakovost v visokem šolstvu (ENQA).

Pri pripravi samoevalvacijskega poročila so sodelovali vsi zaposleni, člani sveta agencije, direktor in predstavniki zunanjih deležnikov.

Samoevalvacijsko poročilo je pripravila skupina za samoevalvacijo agencije v sestavi:
Mateja Bajuk Malešič, Tilen Heco, Nataša Kramar, Maja Milas in Gregor Rebernik.

Direktor agencije je samoevalvacijsko poročilo potrdil
22. 12. 2022.

Svet agencije je dal soglasje k samoevalvacijskemu poročilu na
184. seji, 22. 12. 2022.

n · a · k · v · i · s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s · q · a · a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

KAZALO

VSEBINE

4	Prvi del: Ozadje
4	UVOD
6	NASTAJANJE POROČILA
8	PREGLED SPREMENB OD ZADNJE ZUNANJE EVALVACIJE
8	Slovenski visokošolski prostor
9	Vpliv epidemije covid-19
9	Organizacijska struktura
11	Svet agencije
13	Zunanji deležniki
13	Kadrovski in finančni viri
16	Notranje zagotavljanje kakovosti
17	PREDSTAVITEV AKTIVNOSTI AGENCIJE S PODATKI O AKREDITACIJAH IN EVALVACIJAH
17	Nov postopek na področju zagotavljanja kakovosti:
	Evalvacija vzorca študijskih programov
17	Odločitve v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih
21	Pobude za izredne evalvacije
22	Pritožbeni postopki in ugovori
25	Samoevalvacijska anketa
27	Drugi del: Ciljna področja
27	SKLADNOST Z ESG (2. DEL)
28	ESG 2.1: UPOŠTEVANJE NOTRANJEGA ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI
29	ESG 2.2: OBLIKOVANJE METODOLOGIJE, KI USTREZA NAMENU
29	ESG 2.3: IZVAJANJE PROCESOV
31	ESG 2.4: ZUNANJI STROKOVNJAKI
32	ESG 2.5: MERILA
32	ESG 2.6: POROČANJE
34	ESG 2.7: PRITOŽBE IN UGOVORI
35	SKLADNOST Z ESG (3. DEL)
35	ESG 3.4: TEMATSKE ANALIZE
37	ESG 3.6: NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI IN STROKOVNOST
41	STANDARDI ZA IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI
41	ESG 3.3: NEODVISNOST
44	ESG 2.2: OBLIKOVANJE METODOLOGIJE, KI USTREZA NAMENU
46	Tretji del: Iztočnice za razmislek
46	URESNIČEVANJE PRIPOROČIL ZA IZBOLJŠANJE IZ PREJŠNJEGA SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA
54	Četrty del: SWOT analiza
56	Peti del: Pogled v prihodnost
56	POGLED NAPREJ - AKTUALNI IZZIVI ZA NASLEDNJE SAMOEVALVACIJSKO OBDOBJE
58	RAZLAGA POJMOV
58	PRILOGE

01

Prvi del:
Ozadje

UVOD

S pričujočim samoevalvacijskim poročilom želimo pokazati, da Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: agencija) pripomore h kakovosti ter razvoju terciarnega izobraževanja Sloveniji. Prav tako želimo pokazati, da agencija z aktivnim delom pri izvedbi procesov na področju izboljševanja kakovosti v terciarnem izobraževanju spremlja nacionalni in mednarodni visokošolski prostor ter opravlja svoje naloge in dejavnosti v skladu s Standardi in smernicami za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG).

Samoevalvacijsko poročilo je pripravljeno kot podlaga za tretjo zunanjo presojo v sklopu tako imenovane usmerjene presoje («Targeted

review») skupine strokovnjakov Evropskega združenja agencij za kakovost v visokem šolstvu (The European Association for Quality Assurance in Higher Education – ENQA). Glavni cilj samoevalvacije agencije je izboljšati kakovost aktivnosti agencije ter izpolniti pogoje za podaljšanje članstva v ENQA in Evropskemu registru agencij za kakovost v visokem šolstvu (The European Quality Assurance Register for Higher Education - EQAR).

Samoevalvacijsko poročilo je skupina za samoevalvacijo pripravila v nekoliko drugačni strukturi kot pretekla leta. To je posledica predvsem drugačne vrste presoje skupine strokovnjakov ENQA. Namen usmerjene zunanje presoje agencije je pregled ciljnih področij delovanja agencije, predvsem ugotovljenih delnih skladnosti, bistvenih sprememb delovanja agencije od pretekle presoje ter aktualnih izzivov pri doseganju skladnosti z ESG. Poudarek usmerjene presoje ENQA je tudi pomoč agenciji pri prizadevanjih za nenehno izboljševanje kakovosti njenega dela.

Zadnji dve leti je zaznamovala epidemija covid-19, ki je močno spremenila razmere za delo in postopke agencije. Okrevanje po epidemiji ter digitalni in zeleni prehod so pospešili spremembe v visokem šolstvu ter spodbudili razpravo o prihodnjem razvoju sistemov kakovosti. Cilj samoevaluacije je odpreti razpravo s ključnimi deležniki in zagotoviti večjo odzivnost agencije na potrebe visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol ter posledično izboljšati vlogo agencije v slovenskem visokošolskem prostoru.

V tem dokumentu predstavljamo napredek od zadnje zunanje presoje ENQA v letu 2018 ter izzive, s katerimi se srečujemo pri svojem delu. Agencija je zadnje samoevaluacijsko poročilo pripravila v letu 2020, kjer je zajela obdobje od 1. marca 2018 do 31. decembra 2019. Poročilo je priloga tega samoevaluacijskega poročila. Agencija je za leti 2020 in 2021 pripravila Poročilo o napredku, ki je podlaga za to samoevaluacijsko poročilo.

Veselimo se razprave z vsemi deležniki ter toplo pozdravljamo zunanjo presojo ENQA, saj pomeni odlično priložnost, da spoznamo svoje prednosti in se učimo iz priložnosti za izboljšanje. Prepričani smo, da uspešno uresničujemo vse evropske standarde kakovosti. Kljub temu bodo več kot dobrodošli vsi pogledi in mnenja, ki podpirajo prihodnji razvoj agencije.

V imenu samoevaluacijske skupine,

Maja Milas

NASTAJANJE POROČILA

Samoevalvacija agencije temelji na mnenjih, postopkih in dokumentih, ki so bili razviti v sodelovanju s širokim krogom sodelavcev in deležnikov slovenskega visokošolskega in višješolskega prostora. Samoevalvacijsko poročilo je pripravila in oblikovala samoevalvacijska skupina agencije. Skupina je delovala v sestavi petih zaposlenih in predsednika sveta agencije. Pri pripravi poročila so sodelovali tudi predstavniki zunanjih deležnikov, ki so jih po pozivu agencije imenovali Rektorska konferenca Republike Slovenije, Skupnost samostojnih visokošolskih zavodov, Skupnost višjih strokovnih šol in Študentska organizacija Slovenije.

Skupina se je v ožji sestavi sestala na več sestankih, delo pa je usklajevala po elektronski poti. Razširjena skupina s predstavniki zunanjih deležnikov je sodelovala pri pripravi anketnega vprašalnika in besedila predloga samoevalvacijskega poročila.

Samoevalvacijsko poročilo sestavlja pet poglavij. Prvi del poročila sestavljajo pregled sprememb od zadnje presoje ENQA, kratka predstavitev agencije in slovenskega visokošolskega prostora s podatki o akreditacijah in evalvacijah ter notranje kakovosti agencije. V drugem delu je predstavljen napredek pri standardih, ki so bili pri pretekli zunanji presoji ENQA slabše ocenjeni.

Sledi poglavje o izbranih standardih izboljševanja kakovosti, ki so tesno povezani s prihodnjimi izzivi in priložnostmi agencije. Dokument sestavljata tudi pregled uresničevanja priporočil iz prejšnjega samoevalvacijskega poročila ter analiza SWOT. Poročilo se zaključuje s pregledom aktualnih izzivov za naslednje samoevalvacijsko obdobje.

Samoevalvacijsko poročilo temelji na analizi samoevalvacijske ankete deležnikov (anketa SEP), akcijskih načrtov, anket in mnenj različnih deležnikov ter priporočil ENQA v obdobju od leta 2018. Agencija je v sklopu samoevalvacije preverila mnenja deležnikov o zunanjem presojanju kakovosti ter akreditacijskih in evalvacijskih postopkih in njihovem vplivu na kakovost v terciarnem izobraževanju. Izvedena je bila tudi anketa med zaposlenimi o njihovem zadovoljstvu pri delu.

Analiza rezultatov anket je predstavljena v tem poročilu, izsledki obeh anket so navedeni v poročilu pri posameznih ciljnih področjih. Analiza rezultatov anket je pripomogla h kvantitativni oceni stanja kakovosti na vseh področjih delovanja agencije ter pokazala področja, ki bi jih kazalo v prihodnjih letih še izboljšati.

Pri pripravi samoevalvacijskega poročila je agencija upoštevala tudi pretekla poročila o delu in poslovanju agencije in informacije o delovanju agencije, pridobljene na sestankih z različnimi deležniki, mesečnih sejah sveta agencije, posvetih oziroma usposabljanjih, kolegijih vodstva itd.

Agencija samoevalvacijsko poročilo dojema kot sodelovalno in samokritično orodje za analizo napredka, presojo dejanske skladnosti standardov z ESG ter boljše poznavanje agencije in svojega delovanja, tako navznoter kot navzven.

Časovnica nastajanja SEP in priprave na obisk ENQA:

Januar 2022: imenovanje samoevalvacijske skupine agencije

Marec 2022: priprava samoevalvacijske ankete za spremljanje zadovoljstva in pričakovanj deležnikov agencije (anketa SEP)

Maj 2022: izvedba samoevalvacijske ankete za spremljanje zadovoljstva in pričakovanj deležnikov agencije

Julij 2022: uskladitev časovnice zunanje presoje ENQA («Terms of reference»)

September 2022: priprava osnutka samoevalvacijskega poročila

September – oktober 2022: organizacija srečanj in fokusnih skupin predstavnikov visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, zbiranje mnenj za izdelavo SWOT analize

Oktober – november 2022: usklajevanje samoevalvacijskega poročila s predstavniki razširjene skupine zunanjih deležnikov

November 2022: objava samoevalvacijskega poročila na spletni strani in poziv k podajanju pripomb deležnikov.

December 2022: priprava končnega samoevalvacijskega poročila in potrditev poročila na seji sveta agencije

Marec 2023: evalvacijski obisk skupine strokovnjakov ENQA

Februar 2022: imenovanje razširjene skupine s predstavniki zunanjih deležnikov

April 2022: začetek postopka zunanje presoje ENQA

Junij – Julij 2022: analiza samoevalvacijske ankete za spremljanje zadovoljstva in pričakovanj deležnikov agencije (anketa SEP) in ankete o zadovoljstvu zaposlenih

Avgust 2022: usklajevalni sestanek s predstavnikom ENQA

September 2022: priprava dokumenta za področje izbranih standardov izboljševanja kakovosti

Oktober 2022: prva obravnava samoevalvacijskega poročila na seji sveta agencije

November 2022: druga obravnava samoevalvacijskega poročila na seji sveta agencije in prevod poročila

December 2022: pošiljanje samoevalvacijskega poročila koordinatorju ENQA v pripombe

December 2022 – marec 2023: priprave na obisk ENQA

PREGLED SPREMEMB OD ZADNJE ZUNANJE EVALVACIJE

Na področju delovanja agencije od zadnje zunanje presoje v letu 2018 ni bilo bistvenih sprememb. Zadnja večja sistemska sprememba, ki je vplivala na delovanje agencije, je bila sprejeta leta 2016. Z njo je bil narejen prehod iz programske v institucionalno evalvacijo. Namesto dotedanjih podaljšanj akreditacij študijskih programov je zakon določil, da agencija evalvacijo študijskih programov izvaja preko postopka podaljšanja akreditacij visokošolskih zavodov, izrednih evalvacij študijskih programov in preko nove vrste postopka – vzorčnih evalvacij študijskih programov. Zakon namreč predvideva, da agencija vsako leto evalvira najmanj 2 % akreditiranih študijskih programov, ki se v tem letu izvajajo na visokošolskih zavodih v Republiki Sloveniji. Postopek evalvacije vzorca študijskih programov ima drugačno naravo kot ostali postopki agencije, saj je namenjen svetovanju visokošolskim zavodom pri razvijanju samoevalvacije in izboljševanju kakovosti študijskih programov. Postopek se ne zaključi z izdajo odločbe, ki bi imela pravne posledice, ampak s priporočili visokošolskemu zavodu, kako naj izboljša samoevalvacijo, izvajanje, posodabljanje oziroma kakovost presojanega študijskega programa. Študijske programe za vzorec agencija določi v sodelovanju z visokošolskimi zavodi. Agencija je postopke evalvacij vzorca študijskih programov v letni načrt prvič vnesla v letu 2019 (12 študijskih programov). Ker navedene aktivnosti agencije ENQA in EQAR

še nista presojala, presojo postopkov evalvacije vzorca študijskih programov glede na standarde 2.1 do 2.7 ESG podajamo v poglavju *Skladnost z ESG (2.del)*.

SLOVENSKI VISOKOŠOLSKI PROSTOR

Podrobna predstavitev slovenskega visokošolskega prostora se nahaja v [samoevalvacijskem poročilu agencije za leti 2018 in 2019](#). Večjih sprememb od zadnje zunanje presoje ENQA leta 2018 v slovenskem visokošolskem prostoru ni bilo. Število visokošolskih zavodov ostaja skorajda enako, število študijskih programov z vsakoletnim prirastom približno 20 programov sicer narašča, vendar smo v letu 2021 prvič spremljali proces večjega števila združevanja študijskih programov na posameznem področju, kar bo po prehodnem obdobju menjave generacij povzročilo vsaj začasno stabilizacijo števila programov.

Manjše spremembe Zakona o visokem šolstvu (ZViS), ki je krovni zakon na področju visokega šolstva in dela agencije, so nastale zaradi posledic epidemije covid-19 in hitrega prenosa procesa izobraževanja v spletno okolje. Če lahko rečemo, da zakonodajni del ostaja pretežno enak, pa je visokošolski prostor v procesu pospešene digitalizacije (npr. digitalizacija v študijskih procesih, digitalizacija podpornih storitev) z vsemi spremembami, ki jih ta prinaša.

Tudi v letih 2020 do 2022 je agencija veliko časa namenila pripravi predloga samostojnega zakona o agenciji. Konec leta 2021 je bila na MIZŠ imenovana delovna skupina, ki je obravnavala predlog zakona, pripravljene so bile obrazložitve členov in utemeljitev za sprejem novega zakona. Zaradi političnih razmer (menjava vlade) se je nadaljnji postopek sprejema zakona ustavil. Pogovori z MIZŠ so se nadaljevali šele v jeseni 2022, in sicer naj bi se postopki pričeli takoj po sprejemu novele ZViS

(konec leta 2022 oziroma v začetku v leta 2023). Samostojen zakon bi agenciji omogočil vse bolj potrebno sodelovanje v tujih akreditacijskih postopkih ter okrepil strokovnost odločanja v akreditacijskih postopkih.

VPLIV EPIDEMIJE COVID-19

Tako kot ostali akterji v evropskem visokošolskem sistemu se je tudi agencija v letih 2020 in 2021 soočila z izzivom, kako izvajati akreditacijske in evalvacijske postopke ob omejitvah, nastalih ob covidnih razmerah. Aprila 2020 je v sodelovanju z deležniki pripravila priporočila visokošolskim zavodom za delo v izrednih razmerah. Večina visokošolskih zavodov je bila prisiljena preseliti celotno delovanje v virtualno okolje, vendar pa je bil prehod na novi način dela in izobraževanja zaradi nastalih razmer in ukrepov za večino deležnikov (pre)hiter, da bi ji uspelo zagotoviti vse elemente uspešnega izobraževanja na daljavo.

Kot pomoč je agencija pripravila priporočila zavodom pri prehodu na izobraževanje na daljavo v izrednih razmerah ter napotke glede evalvacije tovrstnega izobraževanja. Maja 2020 je agencija, skladno s priporočili ENQA in s ciljem izboljšanja obiskov na daljavo, pripravila *Smernice za evalvacijske obiske na daljavo*, ki jih je v svoje delovanje in program vključila tudi *Centralno- in vzhodnoevropska mreža agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu* (CEENQA). Junija 2020 je agencija spremenila evalvacijske obiske, julija pa je izvedla anketo o zadovoljstvu deležnikov z novo obliko obiskov ter jih obenem pozvala k predlogom za izboljšanje. Deležniki so bili z novim načinom dela praviloma zelo zadovoljni, največje težave so bile zaznane predvsem pri presojanju materialnih razmer. Na podlagi opravljene ankete je septembra 2020 posodobila smernice, s pripravo tehničnih napotkov pa se je posvetila poenotenju dela med strokovnimi delavci. Nestabilne razmere so se nadaljevale še celo leto 2021 in spomladi 2022, zaradi česar je agencija nadaljevala evalvacijske obiske na daljavo, a obenem začela z načrtovanjem hibridnega pristopa za leto 2023.

Agencija je deležnike na svoji spletni stran redno in ažurno obveščala o novostih glede postopkov in načinu poslovanja agencije.

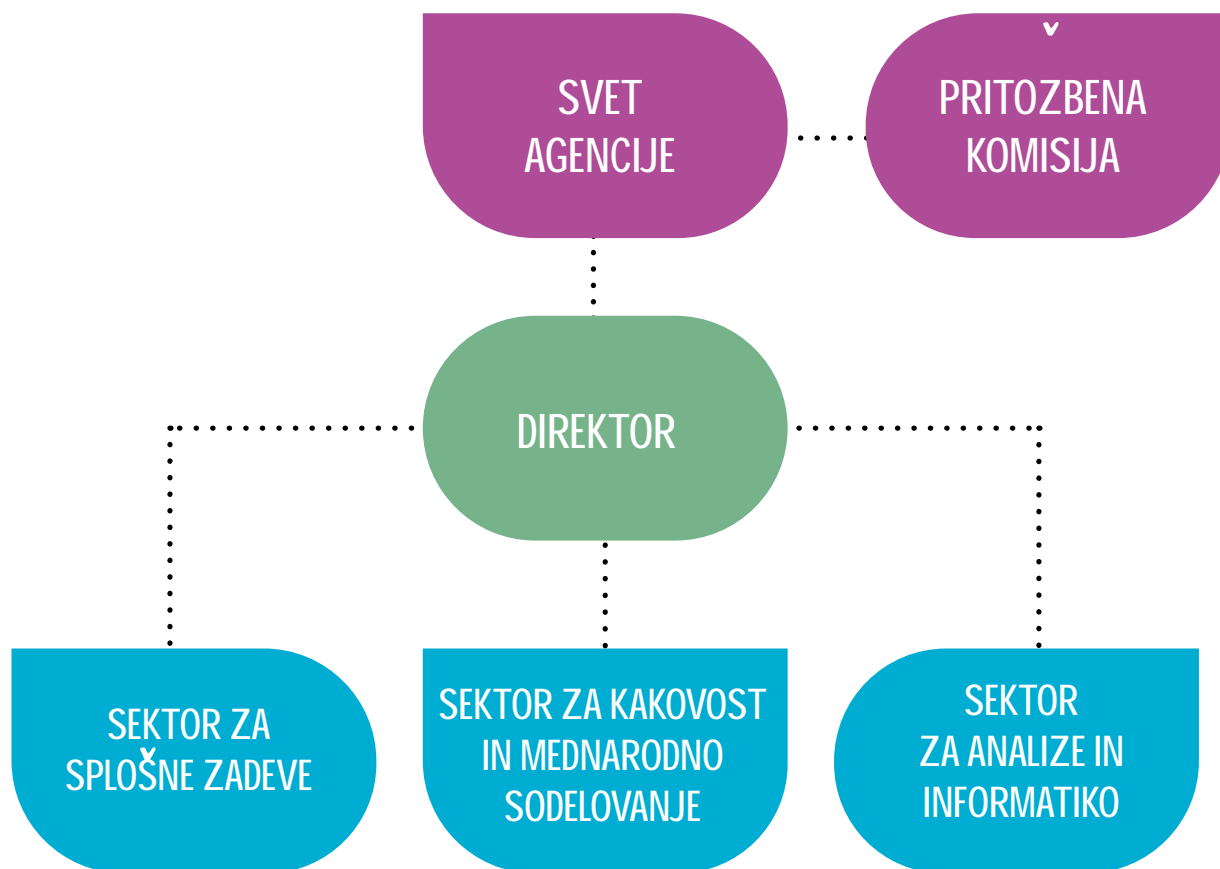
ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

Sprememb glede organizacijske strukture agencije od zadnje zunanje presoje ni bilo. Organi agencije so svet agencije, pritožbena komisija in direktor. Organe, način njihovega imenovanja in njihove pristojnosti določa zakon, ki pa se v tem delu ni spreminjal.

Direktor agencije je bil imenovan ravno pred obiskom skupine strokovnjakov, ki je opravljala zunanjo evalvacijo leta 2018. V času njegovega mandata se je delo strokovne službe agencije reorganiziralo tako, da so sektorji oblikovalni po bolj sorodnih področjih dela: sektor za kakovost in mednarodno sodelovanje, sektor za analize in informatiko ter sektor za splošne zadeve. Določeni so bili tudi vodje sektorjev in njihovi namestniki. Delo na agenciji opravlja 20 zaposlenih, od tega 7 v sektorju za kakovost in mednarodno sodelovanje, 7 v sektorju za analize in informatiko, 5 v sektorju za splošne zadeve ter direktor.

V tem samoevalvacijskem obdobju je dvakrat prišlo do reorganizacije agencije. V začetku leta 2020 se je zaradi večje osredinjenosti v analitično delo dotedanji sektor za analize, mednarodno sodelovanje in informatizacijo agencije preoblikoval v dva sektorja: sektor za analize in sektor za mednarodno sodelovanje in informatizacijo agencije. V začetku leta 2022 je ponovno prišlo do reorganizacije agencije, in sicer so se naloge štirih sektorjev porazdelile med tri sektorje: sektor za kakovost in mednarodno sodelovanje, sektor za analize in informatiko in sektor za splošne zadeve. Razlog za reorganizacijo je bil predvsem v naravi nalog, ki so med seboj prepletene,

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

pa tudi načrtovanja kadrov (predvideni upokojitvi dveh vodij sektorjev, uvajanje novih vodij v delo). Pogovori glede organizacije dela po odhodu dveh vodij so potekali večji del leta, na letnih pogovorih z direktorjem in na posebnih sestankih. Pri odločitvi so bile v precejšnji meri upoštevane želje in predlogi zaposlenih, ki so sodelovali v pogovorih, kar ocenjujemo kot primeren način načrtovanja dela.

Anketa o zadovoljstvu zaposlenih, še pred uvedbo treh sektorjev, je pokazala, da je delitev dela po sektorjih pozitivno vplivala na delo, saj je omogočila večjo preglednost nad nalogami, ki se opravljajo, lažje je spremljati delo zaposlenih. Povečala naj bi se storilnost in učinkovitost

opravljenega dela, poglobilo vsebinsko usklajevanje. Predlagana je bila večja povezava dela med sektorji. Zaposleni so predlagali, da bi bilo treba bolj jasno načrtovati naloge, ki zadevajo delo celotne agencije in ne le posameznih sektorjev, ter predlagali več sodelovanja med sektorji in zaposlenimi. Zaposleni so v anketi izrazili ustrezno seznanjenost z informacijami na delovnem področju (13 od 14 zaposlenih, ki so izpolnili anketo), kar naj bi bilo rezultat veliko pogovorov, sestankov, sodelovanja v skupinah in tudi notranjega informacijskega sistema iNakvis. Skladno s predlogi, ki so bili podani v anketi in na letnih pogovorih z direktorjem, je bilo na kolegiju direktorja septembra 2022 dogovorjeno, da bodo imeli sektorji izmenično skupne tedenske sestanke za izboljšanje transparentnosti in sodelovanja med sektorji. Ker so se ti sestanki šele začeli, bomo lahko njihov učinek preverili v prihodnjem samoevalvacijskem obdobju.

Tedenski kolegiji vodij in direktorja ter sestanki sektorjev so redni. Dodatno je bil uveden mesečni sestanek strokovnih delavcev, ki vodijo postopke, za pripravo na sejo, na katerem strokovni delavci z vodjo sektorja in pravnico rešujejo morebitne dileme v postopkih. Po potrebi so sklicani tudi sestanki za posamezna problemska vprašanja, o katerih se zaposlene, ki se sestankov niso udeležili, obvesti na skupnem ponedeljkovem sestanku. Tovrstno poenotenje dela so v zadnji anketi SEP¹ deležniki ocenili zelo visoko (ocena 4,0, prej 3,6), saj so ocenili, da strokovni delavci delajo v skladu s predpisi in strokovno (ocena 4,2) ter so pri tem učinkoviti in uspešni (ocena 4,1).

Ocenjujemo, da je vodstvo v precejšnji meri upoštevalo predloge in ugotovitve iz prejšnjega samoevalvacijskega poročila, saj je zadovoljstvo zaposlenih glede organizacije in pretoka informacij precej visoko ocenjeno. Tedenski kolegiji vodij in direktorja, redni sektorski sestanki, tematski sestanki zaposlenih (sistemska vprašanja, spremembe meril in drugih predpisov idr.) in informacijski sistem iNakvis pripomorejo k boljši preglednosti dela in sodelovanja zaposlenih. Iz rezultatov ankete o zadovoljstvu zaposlenih je razvidno, da se je zadovoljstvo z vodstvom in vodenjem agencije z 2,9 povečalo na 3,6. Zadovoljstvo s pretečnostjo informacij med delom od doma je bilo ocenjeno s 4,1, sodelovanje med zaposlenimi je dobilo oceno 4,1, ki pa je nekoliko nižja od pretekle ocene (4,6). Nekoliko preseneča tudi ocena 3,9 v primerjavi s 4,2 v preteklem obdobju v povezavi z odprtostjo komunikacije oziroma izražanjem mnenja zaposlenih. Na tem področju so še priložnosti za izboljšavo, ki naj jih vodstvo ustrezno naslovi. Slabše so ocenjeni tudi medsebojni odnosi na agenciji.

PRIHODNI IZZIVI:

- uspešen prenos strokovnega znanja in izkušenj na zaposlene ob načrtovani upokojitvi dveh najbolj izkušenih sodelavk;
- krepitev sodelovanja med sektorji in sodelovalne kulture med zaposlenimi.

SVET AGENCIJE

Svet agencije je upošteval priporočila iz prejšnjega samoevalvacijskega poročila ([SEP 2018 in 2019](#)) in v začetku leta 2020 ponovno imenoval komisijo za izredne evalvacije. Ta obravnava pobude za izredne evalvacije in odzive visokošolskih zavodov nanje ter predlaga svetu agencije postopanje glede uvedbe postopkov izredne evalvacije. Ocenjujemo, da ima komisija pomembno vlogo, njeni predlogi so vsebinsko utemeljeni in svetu v pomoč pri odločanju.

V letu 2020, ko je bilo poslovanje agencije zaradi epidemije covid-19 prestavljeno v virtualno okolje, je svet agencije sodeloval pri pripravi priporočil za izvedbo študija na daljavo oziroma sprejel smernice za izvedbo evalvacijskih obiskov na daljavo. Vključevanje sveta agencije v aktualno tematiko in sodelovanje pri usmeritvah visokošolskih za-

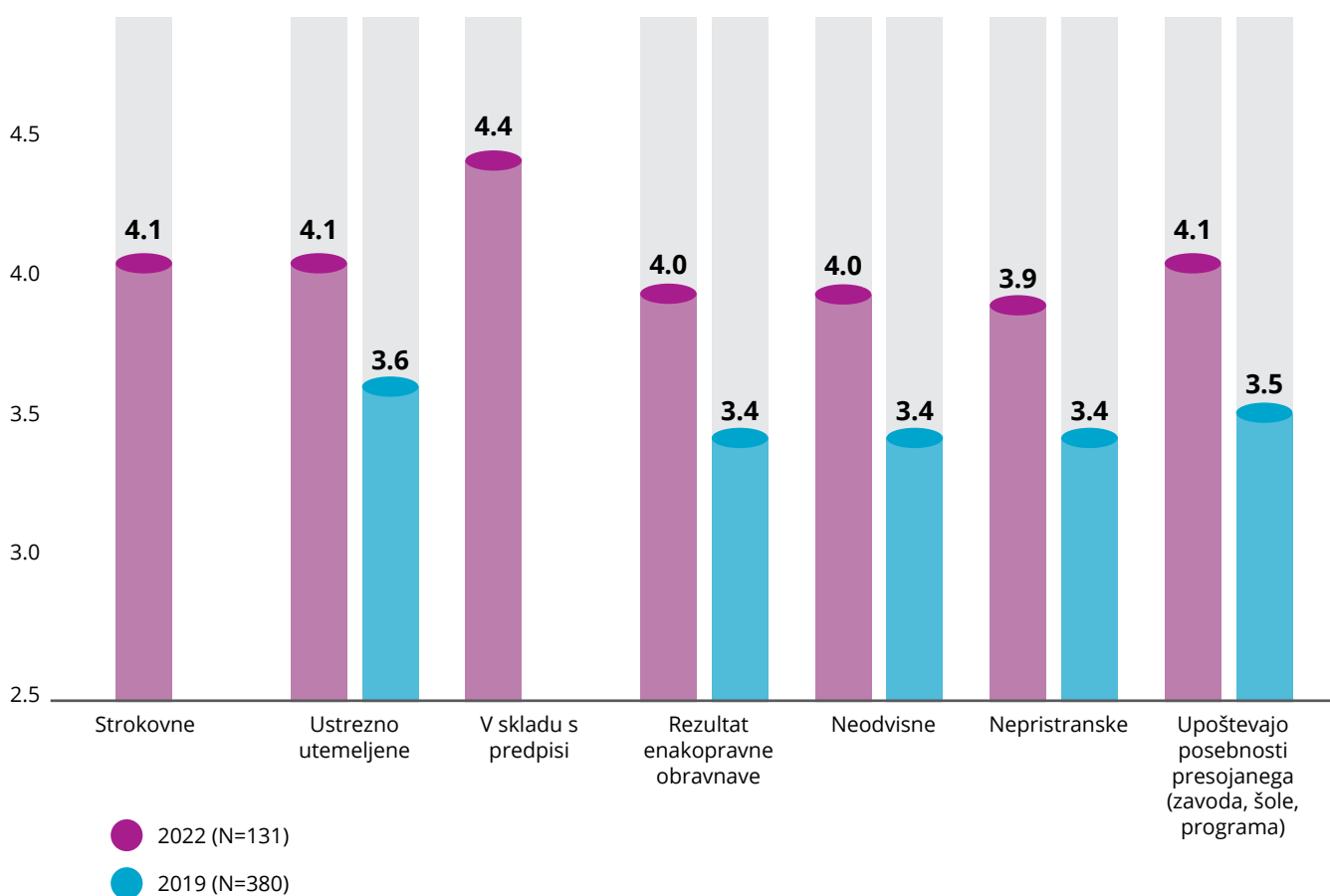
¹ Večina vprašanj je zahtevala lestvičenje od 1 do 5, kjer je 5 pomenilo popolno strinjanje oziroma najvišjo oceno, 1 pa nestrinjanje oziroma najnižjo oceno.

vodov ocenjujemo kot dobro prakso za kakovost visokega šolstva in prepoznavnost položaja agencije v okolju.

Tematske razprave na sejah sveta so bile pozitivno sprejete. V tem obdobju je svet agencije na svojih sejah obravnaval veliko različnih tem, med drugimi predstavitev rezultatov analiz, anket, smernic, osnutek zakona o kakovosti, predlog postopanja v primeru nedovoljenih pritiskov, izhodišča za presojo interdisciplinarnih študijskih programov idr., s čimer je krepil svojo vključenost v različne tematike in področja delovanja agencije. Poseben poudarek je svet agencije namenil postopanju v primeru nedovoljenih pritiskov

na strokovnjake, člane sveta oziroma strokovne delavce agencije. Sprejel je ničelno toleranco do nedovoljenih pritiskov in protokol postopanja, ko pride do takih ravnanj. V letu 2020 so se člani sveta in strokovni delavci udeležili posebnega seminarja na to temo. Zaradi zagotavljanja neodvisnosti presoj in odločanja so bili člani sveta agencije večkrat izločeni iz postopkov. Iz ankete SEP² je razbrati, da se je ocena odločitev sveta agencije bistveno izboljšala glede na preteklo anketo v 2019. Pri odločitvah sveta agencije so respondenti ocenjevali utemeljenost odločitev, njihovo skladnost s predpisi, enakopravnost obravnav na sejah ter neodvisnost in občutljivost za presojane zadeve. Za vprašanje »Odločitve sveta agencije (so) ...« smo zbrali naslednje ocene:

² Večina vprašanj je zahtevala lestvičenje od 1 do 5, kjer je 5 pomenilo popolno strinjanje oziroma najvišjo oceno, 1 pa nestrinjanje oziroma najnižjo oceno.

Ocene so visoke, predvsem mnenje, da so odločitve v skladu s predpisi, neodvisne, strokovne in ustrezno utemeljene. Največje izboljšanje ocen je pri enakopravnosti obravnav, neodvisnosti odločitev in njihovem upoštevanju posebnosti presojanega.

Iz ankete SEP je razbrati, da deležniki boljše kot v preteklem obdobju ocenjujejo utemeljenost odločitev sveta agencije. To gre povezovati z določbo [Poslovnika o delu sveta agencije](#), po kateri mora biti predlog odločitve, ki nasprotuje predlogu poročevalca, pisno utemeljen. Člani sveta agencije morajo zato svojo odločitev pretehtati in dobro utemeljiti, k čimer pomaga tudi, da se zadeva, za katero je treba pripraviti pisno in utemeljeno gradivo, preloži na naslednjo sejo.

ZUNANJI DELEŽNIKI

Sodelovanje z zunanjimi deležniki se je okrepilo. Agencija organizira redne letne posvete in konference, na katere povabi deležnike, direktor nadaljuje tedenska srečanja z visokošolskimi zavodi, redna srečanja z rektorji univerz, deležniki so vključeni v pripravo novih in spremenjenih predpisov sveta agencije, prejemajo mesečne novičnike agencije idr.. Agencija organizirana tudi redna srečanja s predstavniki višjih strokovnih ter se udeležuje posvetov, ki jih organizira Skupnost višjih strokovnih šol. Izboljšanje na področju sodelovanja z deležniki je razvidno tudi iz ankete SEP, kjer so bila v primerjavi s preteklim obdobjem vsa področja ocenjena z višjo oceno (glej ESG 3.6 Notranje zagotavljanje kakovosti in strokovnost).

KADROVSKI IN FINANČNI VIRI

Finančni viri

Agencija kot neposredni proračunski uporabnik sredstva za svoje delovanje pridobiva neposredno iz državnega proračuna. Samostojno pripravlja svoj finančni načrt in je samostojna pri razpolaganju s sredstvi, ki so namenjena za njeno delo. Razpoložljiva finančna sredstva zadoščajo za opravo vseh aktivnosti agencije.

Agencija je v obdobju od prejšnje samoevalvacije povečala svoja finančna sredstva, ki v celoti zadoščajo za njeno delovanje. S selitvijo v nove poslovne prostore so se znižali mesečni izdatki za najemnino; delo na domu, evalvacijski in akreditacijski obiski na daljavo pa so nekoliko zmanjšali izdatke, namenjene potnim stroškom in namestitvam strokovnjakov. S tem agencija prispeva tudi svoj delček k trajnostnemu razvoju. Načrtovanje porabe poteka sproti, pripravljena so mesečna poročila o realizaciji.

Tudi Računsko sodišče Republike Slovenije je v svoji reviziji pravilnosti poslovanja agencije za leto 2020 le v enem primeru zahtevalo predložitev odzivnega poročila, in sicer za popravljalni ukrep, ki ga je agencija takoj za tem izvedla. Razen omenjenega je računsko sodišče menilo, da je agencija v vseh pomembnih pogledih v presojanem letu poslovala v skladu s predpisi. Ugotavljamo, da je materialno in finančno poslovanje agencije primerno.

Kadrovski in drugi viri

Število zaposlenih se ni spremenilo. Je pa agencija tudi zaradi ukrepa, ki ga je sprejela v okviru postopka pridobitve certifikata družini prijazno podjetje, še pred zadnjim letom pred predvidenem odhodom dveh vodij pristopila k načrtovanju njune postopne razbremenitve in skrbi za prenos znanja na preostale sodelavce. Tudi zaradi tega je bilo delo sektorjev reorganizirano, ena izmed vodij v odhodu je zato vodenje sektorja predala sodelavcu, s katerim sodeluje, druga v delo uvaja svojo namestnico.

Agencija je v času od zadnjega samoevalvacijskega poročila realizirala cilj, ki ga je zapisala v Načrtu razvoja kadrov iz leta 2018, da zaposlene na delovna mesta razporedi v skladu z njihovo izobrazbo. Veliko pozornosti je bilo namenjene izobraževanju in izpopolnjevanju zaposlenih. Na podlagi želja zaposlenih agencija vsako leto pripravi načrt izobraževanja.

Za spodbujanje zaposlenih k pridobitvi višje izobrazbe in izboljšanju dela agencija financira izobraževanje zaposlenih za pridobitev višje stopnje izobrazbe: trije zaposleni so vpisani na doktorski študij, dva sta zaključila magistrski študij, ena zaključuje študij na prvi stopnji. Zaposleni so z možnostmi, ki jih agencija omogoča na področju izobraževanja, zelo zadovoljni (86 %), enak odstotek jih meni, da izobraževanja vključujejo njihove želje in predloge. Za izboljšanje predlagajo, da se več pozornosti posveti temam, ki so v zvezi s področjem dela (mikrodokazila, skupni študijski programi ipd.) Ker primanjkuje organiziranih dogodkov, na katerih bi bila zaželeno področja primerno obravnavana, je vodstvo zagotovilo, da se bo poskušalo povezati s strokovnjaki s teh

Preglednica št. 1: Število dogodkov (izobraževanj, seminarjev, delavnic, tečajev, konferenc ipd.), ki so se jih zaposleni udeležili v tem samoevalvacijskem obdobju:

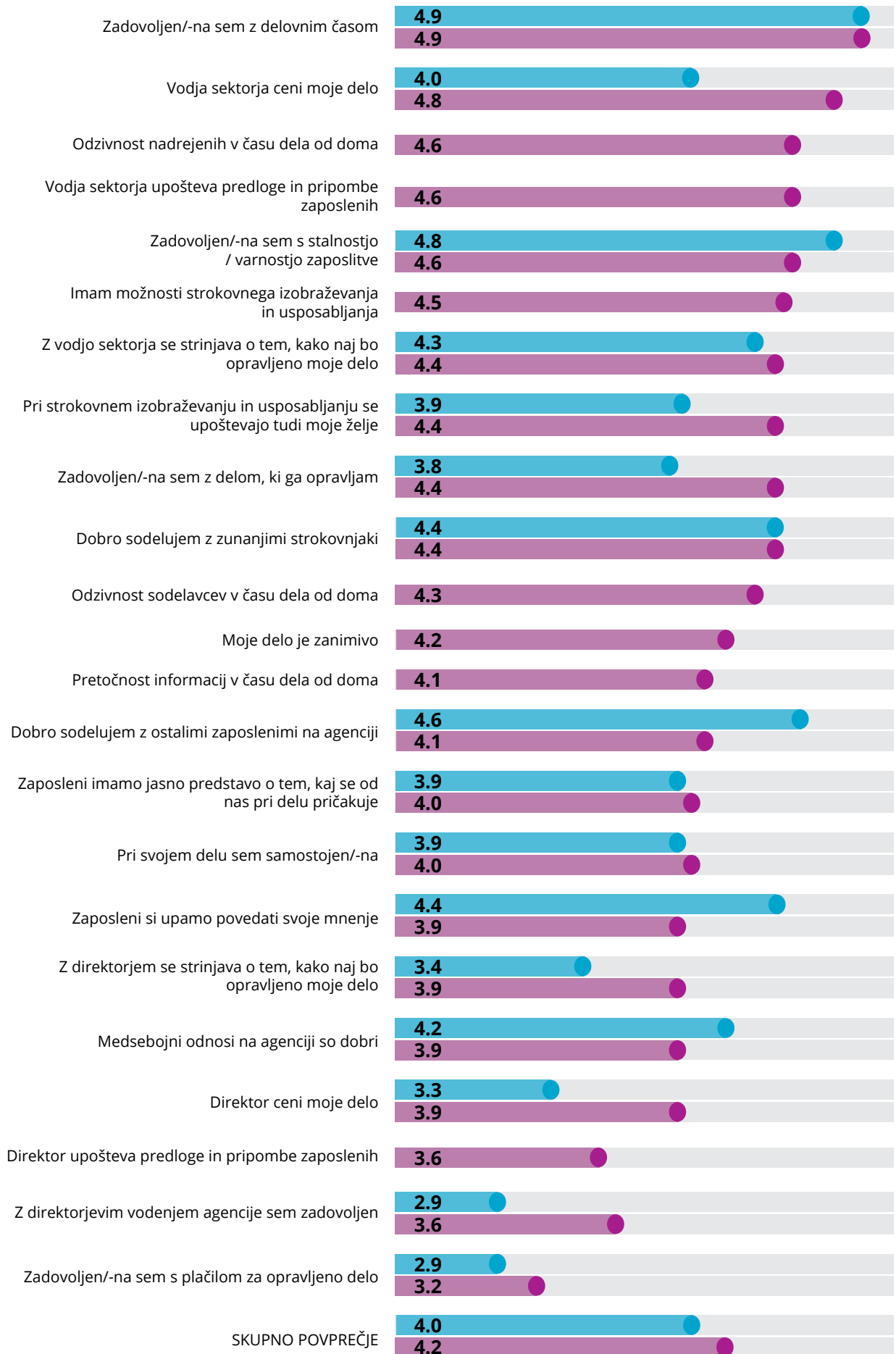
področij, da bi zaposlenim kompetentno predstavili izbrano tematiko.

Anketa o zadovoljstvu zaposlenih je pokazala, da so bili v obe primerjanih obdobjih (2021 in 2019) najbolj ocenjeni zanimivost dela, zadovoljstvo z delovnim časom, varnost zaposlitve in sodelovanje z zunanjimi strokovnjaki, za leto 2021 pa še delo vodij sektorjev. Slabšo oceno so dobili zadovoljstvo s plačilom za opravljeno delo, ocena vodenja agencije in direktorjevo upoštevanje predlogov in pripomb zaposlenih. Vendar je opazno izboljšanje rezultatov glede na preteklo obdobje (ocena 3,2 oziroma 3,6 v primerjavi z 2,9)³. Opaziti je poslabšanje ocene glede sodelovanja s sodelavci, medsebojnih odnosov na agenciji in izražanja mnenja. Gre sicer za minimalna odstopanja navzdol v primerjavi s preteklim letom, vendar je nekoliko nenavadno, da rezultati kažejo, da se je izboljšalo zadovoljstvo z vodenjem agencije in z vodstvom, po drugi strani pa si zaposleni manj upajo povedati svoje mnenje. Vodstvu predlagamo, da poišče ustrezne mehanizme, ki bodo izboljšali sodelovanje med zaposlenimi (spodbujati vključevanje zaposlenih, ki se čutijo izveti, več srečanj brez sodelovanja direktorja, kjer se zaposleni lahko odkrito pogovarjajo o določenih problematikah, ipd.).

Skupina za integriteto, ki jo sestavljajo zaposleni na agenciji, se je v obdobju od zadnje zunanje presoje ENQA večkrat sestala. Delo skupine je zaznamovalo intenzivno ukvarjanje s problematiko akademske integritete, korupcijskimi tveganji ter mobinga na delovnem mestu. Na sestankih je skupina pregledala in analizirala rezultate ankete o zadovoljstvu zaposlenih v delu, ki se nanaša na nasprotje interesov, pristranskost in nedovoljene pritiske. Za zaposlene bil v aprilu 2022 organiziran tudi seminar Mobing na delovnem mestu.

V sklopu izobraževanj velja omeniti tudi udeležbo na posvetu o obravnavi spolnega nadlegovanja v znanstvenem prostoru in posledicah prijave, ki ga je konec leta 2021 organizirala Komisija za enake možnosti na področju znanosti in udeležbo na spletni okrogli mizi Komisije za preprečevanje korupcije ob dnevu boja proti korupciji. V veliko po-

³ Večina vprašanj je zahtevala lestvičenje od 1 do 5, kjer je 5 pomenilo popolno strinjanje oziroma najvišjo oceno, 1 pa nestrinjanje oziroma najnižjo oceno.

● 2019 (N=13)
● 2021 (N=14)

2.5 3.0 3.5 4.0 4.5 5.0

moč na tem področju bo tudi novo sprejeti Pravilnik o varovanju dostojanstva.

Posebno pozornost agencija namenja usklajevanju poklicnega in družinskega življenja. Marca 2020 si je pridobila osnovni certifikat Družini prijazno podjetje, ki ga podeljuje Elvilib inštitut, v okviru katerega je sprejela in implementirala 16 ukrepov (delo na domu, odklop od službene komunikacije, karierni načrt pred upokojitvijo, tiha ura, možnost pripeljati otroke in hišne ljubljence v službo idr.), katerih izvajanje vsako leto preverja podeljevalec certifikata. Ukrepi so bili med zaposlenimi dobro sprejeti, tudi ocene anket, ki so bile izvedene v okviru tega postopka, kažejo veliko zadovoljstvo zaposlenih. Priporočamo, da agencija nadaljuje ta projekt, saj je za dobre odnose in sodelovanje med zaposlenimi ključno njihovo dobro počutje. Obenem pa ukrepi, kot je delo na domu prispevajo k zasledovanju trajnostnih ciljev in sledijo pričakovanjem zaposlenih, hkrati pa upoštevajo zavezo agencije, povezano z boljšim usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja.

Tudi skupina za promocijo zdravja ima pomembno vlogo pri skrbi za dobro počutje zaposlenih. Glavna skrb oziroma poslanstvo skupine je spodbujati zaposlene o zdravem načinu življenja tako znotraj kot zunaj prostorov agencije, in sicer na različnih področjih (gibanje, zabava, prehrana,...).

V preteklem obdobju so bili organizirani krajši pohodi z zaključnim druženjem, prednovoletna zabava, "razgibavanje" na delovnem mestu. Skupina tudi osvešča in obvešča zaposlene o krvodajalskih akcijah. Omenjeni dogodki in druženja pri-

spevajo k ustvarjanju prijetnega vzdušja v kolektivu zaposlenih, h krepitvi medosebnih odnosov ter pripadnosti agenciji.

Agencija je jeseni 2021 preselila svoje poslovne prostore na novo lokacijo. Pri iskanju ustreznih prostorov so bile upoštevane želje in potrebe zaposlenih (prostor za kolesa, parkirišče v bližini, manjše pisarne za enega oziroma največ dva zaposlena ipd.). Kljub velikemu tehničnemu, organizacijskemu in logističnemu zalogaju je bila selitev v nove prostore izvedena brez prekinitev dela ali kakršnih koli drugih težav.

NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Sprememba [Poslovnika kakovosti](#) iz junija 2021 je nekoliko spremenila samoevalvacijske postopke, in sicer je predvideno, da se samoevalvacijsko poročilo pripravi le pred zunanjo presojo, agencija pa vsako leto pripravi poročilo o napredku, v katerem oceni upoštevanje priporočil zunanje presoje o skladnosti s standardi ESG. Upoštevanje navedeno je agencija v letih 2020 in 2021 pripravila in na spletni strani tudi objavila [poročilo o napredku](#). V času, ko je agencija spreminjala način izvedbe samoevalvacije, je ENQA sprejela smernice za usmerjeno presojo. Agencija se je odločila za tovrstno presojo, čemur je prilagodila tudi samoevalvacijsko poročilo, v skladu s Poslovnikom kakovosti pa to vsebuje tudi dodatno poglavje o notranji kakovosti agencije.

Zgoraj so predstavljeni tudi nekateri izsledki ankete o zadovoljstvu med zaposlenimi, ki je bila izvedena konec leta 2021; nanjo se je odzvalo 14 od 20 zaposlenih. Področja ankete so bila: dejavniki tveganja, izobraževanje in usposabljanje, organizacija dela in zadovoljstvo zaposlenih.

Drugih sistemskih sprememb pri delu in aktivnostih agencije oziroma njene organizacije od zadnje zunanje evalvacije ni bilo.

PREDSTAVITEV AKTIVNOSTI **AGENCIJE** S PODATKI O AKREDITACIJAH IN EVALVACIJAH

NOV POSTOPEK NA PODROČJU **ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI:** **EVALVACIJA VZORCA** **ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV**

Agencija vsako leto izvaja postopke evalvacije vzorca študijskih programov, s katerimi presoja kakovost vsebine študijskih programov, njihovo izvedbo ter pogoje za študij, ter svetuje visokošolskim zavodom pri razvijanju samoevalvacije, posodabljanju in izboljševanju kakovosti študijskih programov.

ODLOČITVE V **AKREDITACIJSKIH** **IN EVALVACIJSKIH** **POSTOPKIH**

Pregled podatkov je pripravljen za celotno obdobje od zadnje zunanje evalvacije ENQA, podrobnosti pa so obravnavane zgolj za tekoče samoevalvacijsko obdobje. Vsebinska razlaga za leti 2018 in 2019 se nahaja v samoevalvacijskem poročilu za leti 2018 in 2019 (SEP 2018 in 2019). Število negativnih odločitev zajema zgolj tiste, kjer je odločitev tudi po morebitnem pritožbenem postopku ostala negativna.

Preglednica 2: Odločitve v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih od leta 2018

	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Študijski programi						
Akreditacija novih programov ^a	9	29	13	17	9	77
Umik vloge za akreditacijo	1	8	7	5 + 1 zavržena	4	26
Negativne odločitve v postopku akreditacije	2	1	1	0	1	5
Vzorčna evalvacija (vse) ^b	/	12	18	27	17	74
Odkrite neskladnosti	/	4	4	2	8	18
Izredna evalvacija	1	1	0	0	1 + 1 (VZ)	4
Skupaj	13	55	43	52	41	204
Visokošolski zavodi						
Prva akreditacija ^c	0	0	0	1	0	1
Podaljšanje akreditacije (vsa) ^d	0	2	7	4	13	26
Podaljšanje za skrajšano obdobje	0	0	4	1	4	9
Preoblikovanje	2	0	1	2	2	7
Umik vloge v postopkih VZ	1 (prva akred.)	2 (po- daljš. + preobl.)	0	0	0	3
Negativne odločitve v postopkih VZ	0	1 (prva akred.)	1 (prva akred.)	0	1	3
Skupaj	3	5	13	8	20	49
Višje strokovne šole^e						
Zunanja evalvacija (pozitivne in pozitivne s pridržkom)	9	15	8	8	10	50
Negativna mnenja	0	0	0	1	1	2
Skupaj	9	15	8	9	11	52

a V postopku se presoja, ali predlog študijskega programa izpolnjuje standarde kakovosti, ki so določeni za akreditacijo študijskega programa. Ključna področja presoje so sestava in vsebina kot tudi zasnova izvajanja študijskega programa. Akreditacija se študijskemu programu podeli za nedoločen čas ali pa se vloga za akreditacijo zavrne.

b V postopku se presoja, ali akreditirani študijski programi izpolnjujejo standarde kakovosti, ki so določeni za zunanjo evalvacijo študijskega programa. Presoja se spreminjanje in posodabljanje študijskega programa, njegovo izvajanje ter sistem kakovosti visokošolskega zavoda v delu, ki se nanaša na zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa (samoevalvacije). Temelj za presojo je samoevalvacijsko poročilo, ki vsebuje presojo področij iz tega poglavja. Zunanja evalvacija študijskega programa se opravi v postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, izredne evalvacije študijskega programa ali pa se izvede kot evalvacija vzorca študijskih programov.

c V postopku se presoja, ali visokošolski zavodi v postopku izpolnjujejo pogoje in standarde kakovosti, ki so določeni za akreditacijo visokošolskega zavoda. Ključna področja presoje so delovanje visokošolskega zavoda, kadri in materialne razmere. Akreditacija se visokošolskemu zavodu podeli za obdobje petih let ali pa se vloga za akreditacijo zavrne.

d V postopku se presoja, ali akreditirani visokošolski zavodi izpolnjujejo standarde kakovosti, ki so predvideni za zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov. Postopek za podaljšanje akreditacije visokošolskega zavoda se izvaja z zunanjo evalvacijo in konča z odločitvijo o podaljšanju akreditacije. Zunanja evalvacija je postopek celostne presoje delovanja visokošolskega zavoda v obdobju od zadnje akreditacije. Presojata se napredek in razvoj od zadnje akreditacije na vseh področjih presoje, še posebej pa notranji sistem kakovosti visokošolskega zavoda. Temelj za presojo je samoevalvacijsko poročilo, ki mora vsebovati evalvacijo celotne dejavnosti ter evalvacijo izvajanja in spreminjanja študijskih programov zaradi zagotavljanja kakovostnega pedagoškega, znanstvenega, strokovnega, raziskovalnega oziroma umetniškega dela na področjih in disciplinah študijskih programov. V postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda se akreditacija visokošolskemu zavodu podaljša za obdobje petih let, za krajše obdobje (ne več kot treh let) ali pa se ne podaljša.

e Agencija v postopkih zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol presoja doseganje standardov kakovosti v skladu z Merili za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol. V tovrstnem postopku je delo skupine strokovnjakov podobno kot pri podaljšanju akreditacije visokošolskega zavoda, prav tako tudi postopek do izdaje končnega evalvacijskega poročila. Področja presoje so enaka, vendar mora skupina strokovnjakov upoštevati posebnosti višje strokovne šole. Agencija sprejme mnenje, ali višja strokovna šola izpolnjuje standarde kakovosti. O akreditaciji odloča ministrstvo, pristojno za višje strokovno izobraževanje.

Svet agencije je imel od januarja 2020 do decembra 2022 39 sej, od tega tri izredne in pet dopisnih.

V obravnavanem samoevalvacijskem obdobju je svet agencije akreditiral 39 novih študijskih programov ter sprejel dve negativni odločitvi v postopkih akreditacije študijskih programov iz sledečih razlogov (povzeto):

- vlagatelj ni izpolnjeval nujno potrebnih materialnih razmer, kot to zahteva 15. člen Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (v nadaljevanju: Merila za akreditacijo);
- neustrezna habilitacija nosilca (področna primernost);
- nerazvito raziskovalno delo s področja študijskega programa;
- vsebinska nedoslednost študijskega programa;
- prenizka raven zahtevnosti vsebine študijskega programa.

Iz zgornjega povzetka izhaja, da so razlogi za negativno odločitev podobni tistim iz prejšnjega samoevalvacijskega obdobja.

Nadaljuje se trend umikov vlog iz postopkov, čemur sledi ustavitev postopka. Vlagatelji so namreč v 16 postopkih umaknili vloge za akreditacijo študijskega programa, in sicer praviloma po negativnem akreditacijskem ali končnem akreditacijskem poročilu skupine strokovnjakov, kjer je bilo ugotovljeno, da pogoji oziroma standardi kakovosti iz Meril za akreditacijo niso v celoti izpolnjeni. Podatek nakazuje na pomembnost ohranitve postopka akreditacije študijskega programa pri agenciji, prav tako pa opozarja na določene vsebinske in kadrovske težave visokošolskih zavodov pri širitvi na nova področja svojega delovanja.

Svet agencije je podaljšal akreditacijo 24 visokošolskim zavodom, od tega 9 za skrajšano obdobje. V tem obdobju je agencija obravnavala tudi štiri vloge za podaljšanje akreditacije univerz, kjer je postopek dolgotrajnejši in kompleksnejši, saj predvideva dva daljša evalvacijska obiska ter obsežnejšo skupino strokovnjakov s še večjim poudarkom na mednarodni sestavi.

Pri postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov je agencija ugotavljala težave pri izpolnjevanju zakonskih določil (38. člen ZViS) o pogojih za vpis v univerzitetne študijske programe. Visokošolski zavodi v preteklih letih niso sistematično upoštevali zakonske določbe, da se v univerzitetne študijske programe lahko vpisujejo kandidati, ki so opravili maturo ter kandidati, ki so opravili poklicno maturo po ustreznem programu za pridobitev srednje strokovne izobrazbe z istega strokovnega področja. Nekateri visokošolski zavodi so namreč vpisovali tudi kandidate, ki so pridobili poklicno maturo po srednješolskem programu iz drugega strokovnega področja. Po opozorilu strokovne javnosti za ureditev vpisnih pogojev, je agencija na podlagi pojasnila MIZŠ začela dosledno preverjati, ali so vpisni pogoji skladni z 38. členom ZViS. Problematika se je reševala znotraj vsakega postopka, a za vse visokošolske zavode na enak način, kar je še posebej pri podaljšanju akreditacije univerz povzročilo podaljšanje trajanja postopka.

Bolj jasna in natančna Merila za akreditacijo se odražajo tudi v večjem številu podaljšanj akreditacije za skrajšano obdobje. Izpostavljeni so bili sledeči vzroki (povzeto):

- nezadostna strokovna, razvojna oziroma raziskovalna dejavnost ter neizpolnjevanje pogojev za vključevanje študentov in učiteljev vanjo;
- notranji sistem kakovosti ni omogočal sklenitve kroga kakovosti na več ali vseh področjih delovanja visokošolskega zavoda;
- zavod ni imel vzpostavljenih ustreznih mehanizmov za odkrivanje, spremljanje in odpravljanje morebitnega podvajanja oziroma mešanja vsebin višješolskega in visokošolskega strokovnega študijskega programa;
- neustrezno posodabljanje vsebine in izvajanje študijskih programov (ni zagotovljeno pridobivanje kompetenc, kontaktne ure niso izvedene v skladu z načrtom itd.);
- neizpolnjevanje zakonskih določil pri sestavi univerzitetnih organov.

Evalvacije vzorca študijskih programov

Agencija je vsako leto za evalvacijo vzorca določila študijske programe na izbranem področju. Leta 2020 se je osredotočila na mednarodni vidik, 2021 je za vzorec izbrala pedagoške študijske programe, 2022 pa študijske programe tretje stopnje. Izvedenih je bilo 62 vzorčnih evalvacij, pri čemer so bile v 14 primerih zaznane večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti (povzeto):

- kontaktne ure predmetov študijskega programa niso bile izvajane v skladu z učnimi načrti ali z veljavno zakonodajo;
- učni izidi predmetov in njihovo izvajanje ni bilo prilagojeno stopnji in vrsti študijskega programa;
- podatki o dejanski obremenjenosti študentov pri posameznih predmetih niso bili ustrezno zbrani in ukrepi niso bili izvedeni v skladu z Merili za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS (Uradni list RS, št. 67/19);
- pravilnik o delu s študenti s posebnimi potrebami ni bil sprejet;
- notranji in zunanji deležniki niso bili ustrezno vključeni v pripravo samoevalvacijskega poročila;
- krog kakovosti za evalvirani študijski program ni bil sklenjen;
- izvajanje univerzitetnega študijskega programa ni bilo ločeno od izvajanja visokošolskega strokovnega študijskega programa;
- znanstveno-raziskovalni projekti niso bili relevantni;
- znanstveno-raziskovalna aktivnost nosilcev predmetov je bila pomanjkljiva;
- možno je bilo pridobivanje kompetenc in izdelave zaključnih del s področij, za katera študijski program ni akreditiran;
- pravila za dokončanje študija niso bila poenotena za vse študente.

Na podlagi ugotovitev na področju znanstveno-raziskovalnega dela ter v želji po celovitem pregledu slovenskega visokošolskega prostora bodo študijski programi tretje stopnje evalvirani tudi v okviru vzorca za leto 2023.

Na področju samoevalvacije študijskih programov je opazno izboljšanje notranjih procesov, kljub temu pa je agencija zaznala nekaj primerov, kjer standardi kakovosti še niso (bili) izpolnjeni. Agencija spodbuja visokošolske zavode k vzpostavitvi jasnega in izvedljivega akcijskega načrta, pri čemer redno spremlja napredek znotraj posameznega primera.

Zunanje evalvacije višjih strokovnih šol

Svet agencije je sprejel mnenje⁴ o doseganju z zakonom in merili predpisanih standardov kakovosti pri 26 višjih strokovnih šolah.

Pri dveh višjih strokovnih šolah je svet agencije sprejel mnenje s pridržkom, saj je ugotovil neskladnosti, ki jih morata šoli odpraviti v roku enega leta, in sicer: neustrezna kadrovska struktura ter notranji sistem kakovosti, ki ni ustrezno formaliziran in ne zagotavlja sklenjenega kroga kakovosti.

Pri dveh višjih strokovnih šolah je svet agencije izdal mnenje, da šoli ne izpolnjujeta standardov kakovosti zaradi nezadostno urejenega sistema praktičnega izobraževanja, neprimerne načina izvajanja študijskih programov, nestrokovne kadrovske zasedbe in nezadostne samoevalvacije. Agencija je o ugotovljenih neskladnostih obvestila MIZŠ in predlagala uvedbo postopka ponovne akreditacije v skladu s 5. točko 26. člena Zakona o višjem strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 86/04, 100/13 in 54/22–ZUPŠ-1). Pristojnost agencije je namreč zgolj preverjanje izpolnjevanja standardov, ne pa tudi izvajanje akreditacijskih postopkov.

⁴ V skladu z Merili za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol svet agencije sprejme mnenje, da:

- višja strokovna šola izpolnjuje standarde kakovosti,
- so pri izpolnjevanju standardov kakovosti ugotovljene večje pomanjkljivosti ali neskladnosti pri delovanju šole ter ji določi rok za njihovo odpravo,
- šola ne izpolnjuje standardov kakovosti iz teh meril, kadar gre za večje pomanjkljivosti ali neskladnosti pri delovanju šole v celotnem obdobju od zadnje evalvacije ali ustanovitve. V tem primeru predlaga ministrstvu, da uvede postopek ponovne akreditacije.

POBUDE ZA IZREDNE EVALVACIJE

Pobude zunanjih deležnikov

Svet agencije je med leti 2018 in 2022 prejel 17 pobud zunanjih deležnikov za izvedbo postopka izredne evalvacije. Pobude je svet agencije prejel od študentov, visokošolskih učiteljev, novinarjev, MIZŠ in odvetniške pisarne.

Svet agencije je glede prejetih pobud zunanjih deležnikov odločil sledeče:

V primeru enega visokošolskega zavoda je svet agencije uvedel izredno evalvacijo, saj odziv visokošolskega zavoda ni ponudil ustreznih in jasnih pojasnil o sumu večjih kršitev na področju izpolnjevanja habilitacijskih meril.

V ostalih 16 primerih svet agencije postopka ni uvedel, ker (povzeto):

- je bilo dejansko stanje že ugotovljeno, višja strokovna šola pa je ugotovljene nepravilnosti že odpravljala (odprava nepravilnosti bo presojana ob redni zunanji evalvaciji);
- je že potekal postopek podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda oziroma zunanje evalvacije višje strokovne šole;
- pobuda ni utemeljila upravičenega suma večjih in sistematičnih pomanjkljivosti;
- je bil študijski program že presojan v sklopu vzorčne evalvacije;
- za odpravo prijavljenih nepravilnosti ni bila pristojna agencija;

- je svet agencije ugotovil, da zavod ne namerava vložiti vloge za podaljšanje akreditacije in da mu bo ta v kratkem potekla.

Druge pobude

V dveh primerih je svet agencije uvedel izredno evalvacijo na podlagi lastne presoje.

V prvem primeru je svet agencije uvedel izredno evalvacijo na podlagi seznanitve s spremembami študijskega programa, kjer je presodil, da obstaja utemeljen sum za večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti pri organiziranju, izvajanju in spreminjanju študijskega programa.

V drugem primeru je svet agencije uvedel izredno evalvacijo na podlagi pobude skupine strokovnjakov, ki je med presojo v postopku vzorčne evalvacije, izrazila utemeljen sum glede večjih pomanjkljivosti oziroma neskladnega izvajanja študija v povezavi z znanstveno-raziskovalnim delom.

PRITOŽBENI POSTOPKI IN UGOVORI

Ugovori glede strokovnjakov in pritiski na strokovnjake

Agencija je v svojih postopkih prejela šest zahtev za izločitev strokovnjakov iz že imenovane skupine ali predloga skupine strokovnjakov. Predlog skupine strokovnjakov je pred imenovanjem poslan vlagatelju v pregled in pripombe. V primeru utemeljenih razlogov, se svetu predlaga imenovanje drugega strokovnjaka. Kljub temu ima vlagatelj pravico vložiti pritožbo oz. zahtevo za izločitev tudi kadar koli tekom postopka. V petih primerih je svet agencije presodil, da razlogi vlagatelja niso utemeljeni in posameznega strokovnjaka ni zamenjal, v enem primeru pa je vlagatelju ugodil.

Svet agencije je bil s strani strokovnih delavcev agencije dvakrat obveščen o pritisku na strokovnjake. O pritisku nanje so strokovne delavce obvestili sami strokovnjaki. V enem primeru je strokovnjak sam odstopil od sodelovanja v postopku, v drugem pa se je v skladu s protokolom ravnanja agencije v primeru nedovoljenih pritiskov oz. poskusov vplivanja na strokovnjake sestala posebna komisija sveta agencije, ki je pripravila predlog za obravnavo na seji sveta. Sprejet je bil sklep, da je skupina strokovnjakov svojo presojo opravila strokovno in nepristransko.

Pritožbeni postopki

Pregled podatkov je pripravljen za celotno obdobje od zadnje zunanje presoje ENQA, podrobnosti pa so obravnavane zgolj za tekoče samoevalvacijsko obdobje. Vsebinska razlaga za leti 2018 in 2019 se nahaja v samoevalvacijskem poročilu za 2018 in 2019 ([SEP 2018 in 2019](#)).

Preglednica 3: Pregled pritožbenih postopkov od leta 2018

	2018	2019	2020	2021	2022
Število zavrženih vlog oziroma negativnih odločitev sveta agencije	8	3	3	1	3
Število pritožb na pritožbeni komisiji	6	2	9	9	8
Število ugodenih pritožb (vrnitev v ponovno odločanje)	5	1	7	6+2 deloma	6+2 deloma
Število zavrženih pritožb	1	1	2	2 deloma	2 deloma
Število sej pritožbene komisije	3	2	3	6	6

V letih 2020 - 2022 je pritožbena komisija obravnavala več zadev kot v prejšnjih letih. V letu 2020 je bila pritožnica v osmih od devetih zadev ena od slovenskih univerz s svojimi članicami, ki je vlogo za podaljšanje akreditacije univerze in svojih članic vložila septembra 2019. Skupaj z vlogami so bile vložene zahteve za izločitev vseh uradnih oseb iz postopkov zaradi domnevne pristranskosti vodstva in posledično vseh zaposlenih na agenciji do univerze. Pritožbena komisija je v sedmih zadevah univerze oziroma njenih članic zaradi ugotovljenih postopkovnih pomanjkljivosti pritožbam ugodila in zadeve vrnila svetu agencije v ponovno odločanje.

V dveh drugih zadevah je pritožbena komisija odločitev sveta agencije potrdila. Zaradi neizpolnjevanja materialnih pogojev tako ni bil akreditiran nov samostojni visokošolski zavod, dokončno je bila zavržena tudi vloga za akreditacijo novega študijskega programa. V tem zadnjem postopku je vlagatelj zoper negativno odločitev agencije pred Upravnim sodiščem RS sprožil upravni

spor. O tej zadevi sodišče do dneva priprave tega poročila v letu 2022 še ni odločilo.

Odločanje pritožbene komisije je bilo v letu 2021 podobno kot v letu 2020. Od devetih vloženi pritožb jih je 7 vložila ista univerza oziroma njene članice kot v letu poprej. Pritožbena komisija je večini pritožb, ki so bile predvsem postopkovne narave, ponovno (delno) ugodila in vrnila zadeve svetu agencije v ponovno odločanje.

Tudi v dveh zadevah, kjer sta bila pritožnika druga dva visokošolska zavoda, je pritožbena komisija pritožbama ugodila in vrnila zadevi v ponovno odločanje na prvo stopnjo. V eni zadevi večinoma zaradi pomanjkljivosti postopkovne narave, v drugi, kjer je bila zahtevana akreditacija spremembe visokošol-

skega zavoda, pa zaradi nezadostne presoje zahtevka po vsebini.

V letu 2022 je pritožbena komisija obravnavala osem zadev. V štirih zadevah je bila tudi v tem letu pritožnica ista univerza oziroma njene članice kot v prejšnjih letih. Šlo je za pritožbe postopkovne narave, v postopkih je svet agencije glede vloženih zahtev izdal negativne odločitve; glede zahteve za izločitev člana sveta agencije iz odločanja, o kateri odloča predsednik sveta agencije, je predsednik sveta agencije zahtevo najprej zavrnil, pritožbena komisija je pritožniku ugodila in zadevo vrnila predsedniku sveta agencije v ponovno odločanje, v katerem je slednji odločil, da se član sveta agencije izloči iz postopka. V preostalih treh zadevah je svet agencije vloge za podaljšanje akreditacije članic univerze zavrgel, pritožbena komisija je pritožbam univerze ugodila in zadeve vrnila v ponovni postopek, pritožbe njenih članic pa zavrgla. Zoper slednje odločitve so vse tri članice univerze pred Upravnim sodiščem RS sprožile upravni spor.

Omenjena univerza je leta 2020 vložila pritožbo tudi na ENQA. Ker postopek pred slovenskimi organi še ni bil zaključen, je ENQA odločila, da ni pristojna za razlago nacionalne zakonodaje. Dodala je, da pritožba ne navaja zadostnih dokazov za zatrjevano sistematično kršenje standardov ESG, zato nadaljnjih ukrepov ni sprejela. Je pa ENQA pozvala agencijo, naj skrbno rešuje konflikte, povezane s sistemskimi vprašanji s področja visokega šolstva.

V ponovnem odločanju o podaljšanju akreditacije univerze in njenih članic, septembra 2022, je svet agencije odločil, da nadaljuje tudi postopke za podaljšanje akreditacije članic univerze, upošteva od-

ločbo Ustavnega sodišča o neustavnosti 10. člena ZViS, izdano junija 2022, ki ureja pravno subjektiviteto univerze in članic, in umanjkanja konkretnih določb v zakonu, ki bi urejale status članic univerze v postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, izdal pa je še sklep o zavrnitvi zahteve univerze za izločitev vseh uradnih oseb iz postopkov.

V postopkih podaljšanja akreditacije univerze je agencija sledila zakonskim določbam, ki so status pravne osebe (in posledično, predmet akreditacije) dodeljevale le univerzi. V ugovoru je Nova univerza zagovarjala stališče, da te določbe opredeljujejo le status javne univerze in njenih članic, ne pa tudi nujno status zasebnih zavodov. Odločitev Ustavnega sodišča je potrdila nejasnost pravnega položaja med univerzo in članicami, ki izhaja iz določb ZViS, kar je posledično pomenilo, da je svet agencije sprejel sklep, s katerim je tudi članicam Nove univerze priznal akreditacijski status.

Pritožbena komisija je v letu 2022 obravnavala še štiri pritožbe samostojnega visokošolskega zavoda postopkovne narave, kjer je svet agencije zahtevo pritožnikov za izločitev člana skupine strokovnjakov najprej zavrnil, saj je ocenil, da zahteva ni utemeljena. Pritožbena komisija je zaradi nepopolne ugotovitve dejanskega stanja pritožbama ugodila in zadevi vrnila svetu agencije v ponovno odločanje. Tudi ob ponovnem odločanju je svet agencije sprejel enaki odločitvi kot prvič, vlagatelj se je ponovno pritožil, pritožbena komisija pa je pritožbama ponovno ugodila, razloge za to v svojih odločbah še posebej podrobno obrazložila in zadevi vrnila svetu agencije v ponovno odločanje.

Analiza vloženih pritožb na pritožbeno komisijo agencije kaže na to, da so vlagatelji v letu 2020 začeli vlagati pritožbe zoper zavrnitve njihovih ugovorov (complaint), t.j. zahtev za izločitev strokovnjakov ali uradnih oseb iz akreditacijskih postopkov. Od 26ih pritožb, ki jih je v letih 2020-2022 obravnavala pritožbena komisija, jih je bilo kar 13 posledica neuspešnih zahtev za izločitev oseb, ki so odločale ali sodelovale v postopku na prvi stopnji, zaradi očitka njihove pristranskosti. Če k temu prištejemo še 9 pritožb, ki so bile vsaj delno posledica nejasne zakonske ureditve statusa članic univerze, ugotovimo, da se večina pritožb ni nanašala na vsebinsko presojo izpolnjevanja akredi-

tacijskih pogojev. Vsled tega smo na agenciji pristopili k sistemskemu reševanju te problematike. Zaradi nekaterih nejasnih in nedoslednih zapisov v ZViS ter tudi pojava pravne praznine glede statusa članic univerz, ki jo je ugotovilo tudi Ustavno sodišče RS, smo na agenciji pripravili osnutek novega zakona o kakovosti, ki te nedoslednosti naslavlja in jih odpravlja.

Vlagatelj lahko kot ugovor (complaint) v akreditacijskih oziroma evalvacijskih postopkih uveljavlja dva razloga. Prvi je, kot je omenjeno že v prejšnjem odstavku, zahteva za izločitev osebe, ki odloča ali sodeluje v postopku (strokovnjaki, strokovni delavci, člani sveta in pritožbene komisije) in drugi možnost odziva na prvo (ugotovitevno) poročilo skupine strokovnjakov. Števila slednjih, kjer vlagatelj lahko skladno z ZViS v enem mesecu odgovori na prvo (ugotovitevno) poročilo skupine strokovnjakov glede njegovih vsebinskih ugotovitev in seveda tudi glede vodenja postopka, na agenciji ne beležimo posebej, saj so ti podani v večini akreditacijskih oziroma evalvacijskih postopkov. Če vlagatelj poda pripombe na poročilo, skupina strokovnjakov po presoji utemeljenosti pripomb pripravi končno poročilo, v katerem se opredeli do vseh pripomb vlagatelja.

Kot izhaja iz zgornje statistike skupnega števila pritožb in ugovorov (preglednica 2), je bila v letih 2020-2022 večina pritožb posledica prav neuspelega ugovora (complaint), t.j. zahteve po izločitvi oseb, ki so odločale ali sodelovale v akreditacijskih postopkih, zaradi očitka njihove pristranskosti.

SAMOEVALVACIJSKA ANKETA

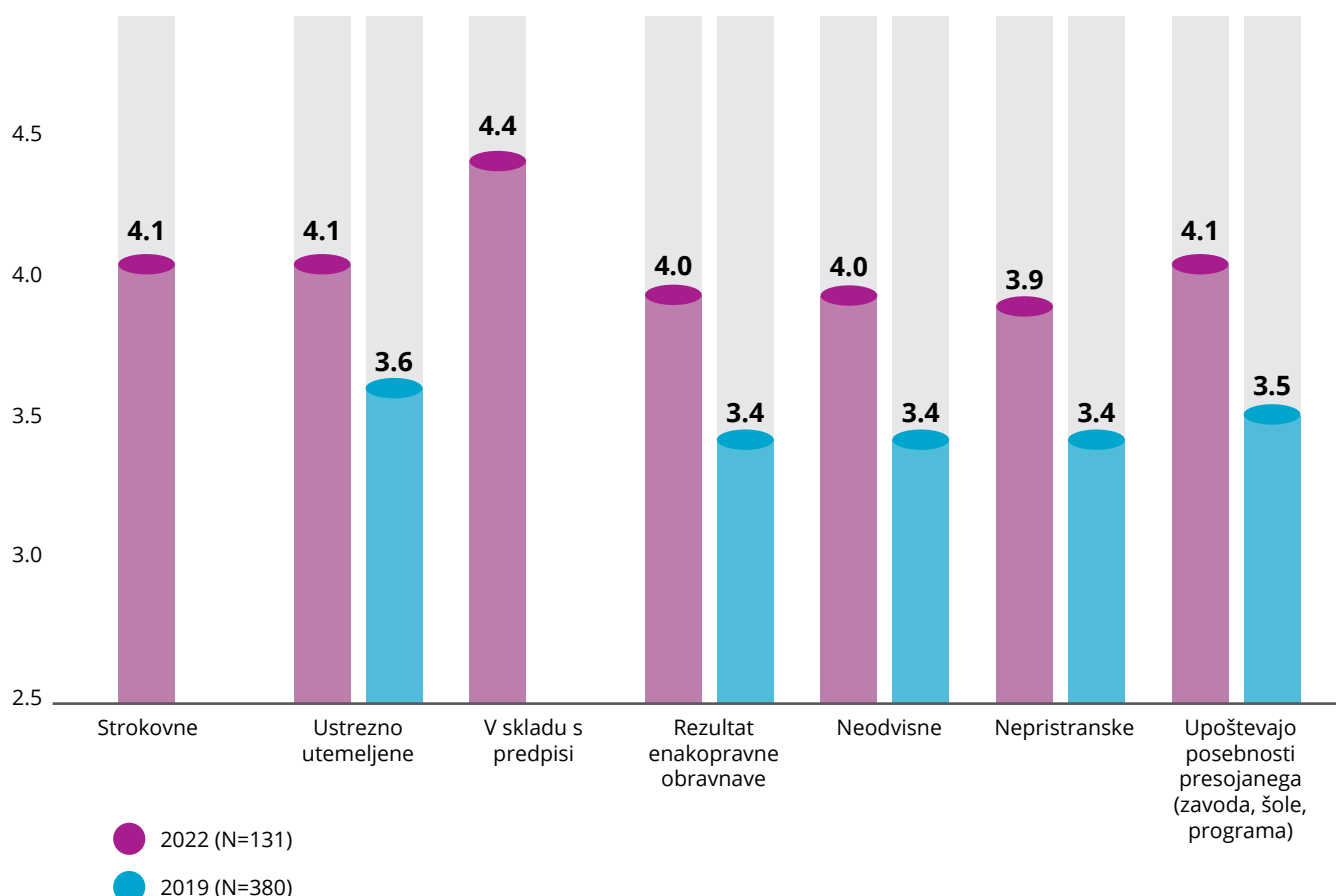
V nadaljevanju podajamo rezultate samoevalvacijske mnenjske ankete deležnikov, ki se nanašajo na odločitve sveta agencije. Anketa je bila poslana notranjim in zunanjim deležnikom agencije. K prvim sodijo člani in nekdanji člani sveta agencije, njeni zaposleni in strokovnjaki. Skupino zunanjih deležnikov pa sestavljajo predstavniki uprav visokošolskih zavodov oziroma višjih strokovnih šol, tamkajšnji učitelji in raziskovalci, strokovni delavci, študenti in drugi zunanji deležniki, med katere uvrščamo diplomante, predstavnike resornega ministrstva, predstavnike ali člane reprezentativnih organizacij na področju visokega in višjega šolstva ter delodajalce.

Samoevalvacijska anketa je bila izvedena v marcu leta 2022. Na anketo se je odzvalo 131 notranjih in zunanjih deležnikov agencije. Samoevalvacijska anketa je zajemala področje delovanje agencija, njene postopke in merila, delo strokovnih delavcev, presoje strokovnjakov, odločitve sveta agencije, vodenje agencije, pritožbene procese, odnose z deležniki ter vpliv agencije na visokošolsko okolje. Samoevalvacijska anketa obsega tudi sklop o samoevalvaciji, razvoju agencije ter kakovosti njenih storitev.

Pri odločitvah sveta agencije so respondenti ocenjevali utemeljenost odločitev, njihovo skladnost s predpisi, enakopravnost obravnav na sejah ter neodvisnost in občutljivost za presojeane zadeve. Večina vprašanj je zahtevala lestvičenje od 1 do 5, kjer je 5 pomenilo popolno strinjanje oziroma najvišjo oceno, 1 pa nestrinjanje oziroma najnižjo oceno.

Za vprašanje »Odločitve sveta agencije (so) ...« smo zbrali naslednje ocene:

Najboljše je ocenjena skladnost odločitev sveta agencije s predpisi, najnižje pa nepristranskosti odločitev. V primerjavi z rezultati ankete, ki jo je agencija izvedla v letu 2019, rezultati so razvidni v SEP 2018 in 2019) je za večino spremenljivk značilno, da so bile leta 2019 ocenjene podpovprečno, v letu 2022 pa vse razen ene nadpovprečno, tako da je razlika med aktualnimi in predhodnimi ocenami na tem področju posebej izstopajoča. Ocene so se najbolj izboljšale pri enakopravnosti obravnav, neodvisnosti odločitev in upoštevanju posebnosti presojanega.

02

Drugi del:

Ciljna področja

SKLADNOST Z ESG (2. DEL)

V naslednjih poglavjih predstavljamo pregled izboljšav in napredka, ki ju je agencija naredila od zadnje zunanje evalvacije s poudarkom na treh standardih presoje, in sicer tematske analize, notranje zagotavljanje kakovosti in strokovnost ter poročanje, ter presojo izpolnjevanja standardov 2.1 do 2.7 v povezavi z izvajanjem vzorčnih evalvacij. V naslednjem poglavju predstavljamo nov postopek na področju zagotavljanja kakovosti, in sicer vzorčno evalvacijo študijskega programa, ki smo ga začeli izvajati po zadnji zunanji presoji ENQA. Ostali postopki so ostali nespremenjeni.

Poglavje vsebuje tudi podpoglavje o upoštevanju notranjega zagotavljanja kakovosti ter področja izbranih standardov nenehnega izboljševanja kakovosti, ki je povezano z neodvisnostjo agencije in deloma z oblikovanjem metodologije, ki ustreza namenu.

ESG 2.1: UPOŠTEVANJE NOTRANJEGA ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI

Agencija v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih dosledno upošteva z deležniki usklajena merila, v katerih je poseben poudarek na notranjem zagotavljanju kakovosti zavodov oziroma šol, kar je razvidno iz celotnega predpisa, posebej podrobno pa iz obrazcev za vloge. Merila za akreditacijo so usklajena z nacionalno zakonodajo na področju visokega šolstva (ZViS) in ESG. Standardi in smernice za notranje zagotavljanje ka-

kovostih (1. del ESG) so naslovljeni v Merilih za akreditacijo in zajemajo vse postopke agencije - akreditacijo oziroma zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov ter zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol.

Študijski programi, izbrani za vzorčne evalvacije, se presojajo po istih standardih kakovosti, ki so v merilih agencije določeni za presojanje študijskih programov v postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda.

Preglednica upoštevanja 1. dela ESG v merilih agencije je dostopna v nadaljevanju:

ESG – 1. del STANDARDI	Visokošolski zavodi		Študijski programi		Višje strokovne šole
	Akreditacija (7. do 9. člen Meril za akreditacijo)	Podaljšanje akreditacije (10. – 16. člen Meril za akreditacijo)	Akreditacija (17. do 20. člen Meril za akreditacijo)	Zunanja evalvacija (21. do 23. člen Meril za akreditacijo)	Zunanja evalvacija (6. do 10. člen Meril za zunanjo evalvacijo VSS)
(1) Politika za zagotavljanje kakovosti	ST 1, 2, 3	ST 1, 6, 16. člen	ST 1, 2, 4	ST 1, 2, 3	ST 1, 6, 19
(2) Oblikovanje in sprejemanje študijskih programov	ST 1, 6, 7	ST 2, 7, 16. člen (+poglavje II.2.2)	ST 1, 2	ST 1	ST 18, 20, 21
(3) Na študenta osredinjeno učenje, poučevanje in ocenjevanje	ST 3, 4, 10	ST 2, 11, 12	ST 4, 5	ST 4, 5	ST 10, 11, 12, 13, 21
(4) Vpis študentov, njihovo napredovanje, priznavanje in potrjevanje njihovega znanja	ST 1, 2, 3	ST 6, 10, 11, 12, 13 (+poglavje II.2.2 + 23. člen)	ST 5	ST 5	ST 2, 4, 5, 9, 12
(5) Učitelji	ST 6, 7	ST 3, 8	ST 4	ST 4, 5	ST 3, 8, 21, 22
(6) Učni viri in podpora študentom	ST 4, 8, 9, 10, 11	ST 4, 9, 10, 14, 15, 16, 17	ST 3,4	ST 4	ST 4, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 21
(7) Upravljanje z informacijami	ST 5	ST 5, 6	ST 1	ST 1	ST 5, 6, 15, 17, 18
(8) Obveščanje javnosti	ST 1, 3	ST 5, 7	*Pokrito pri institucionalni evalvaciji.	ST 5 (+ poglavje II.2.2)	ST 5, 7, 22
(9) Stalno spremljanje in periodično presojanje študijskih programov	ST 1, 5 (+člen 21, 22 + poglavje II.2.2)	ST 6, 13, 16. člen	*Pokrito pri institucionalni evalvaciji.	ST 1, 2, 3	ST 6, 13, 18, 19, 20, 21
(10) Ciklično zunanje zagotavljanje kakovosti	*Poglavje III.3 in III.4 Meril za akreditacijo				ST 1 (+ poglavje III.3.1 Meril za zunanjo evalvacijo VSS)

ESG 2.2: OBLIKOVANJE METODOLOGIJE, KI USTREZA NAMENU

Pomembno vlogo pri spodbujanju izboljševanja kakovosti študijskih programov imajo tudi postopki evalvacije vzorca študijskih programov. Njihova svetovalna narava omogoča, da skupina strokovnjakov in svet agencije visokošolskemu zavodu svetujeta, kako izboljšati samoevalvacijo, spreminjanje in izvajanje študijskega programa, ne da bi bil visokošolski zavod po izvedeni evalvaciji deležen negativnih posledic. Agencija je za predsednike skupin strokovnjakov, ki so vodili te evalvacije, v letu 2019 pripravila posebno izobraževanje, na katerem jim je predstavila namen teh evalvacij, način presojanja, opravljanja intervjujev in svetovanje izpraševancem v odkritem pogovoru z njimi brez posledic, ki bi lahko vplivale na akreditacijo študijskega programa, in nalogo, da jih na takšen način predstavijo visokošolskim zavodom.

Po koncu evalvacije študijskih programov, ki so bili vključeni v vzorec, je svet agencije visokošolskim zavodom dal priporočila za izboljšanje izvajanja, samoevalvacije, posodabljanja in spreminjanja študijskih programov in jim naložil, da v določenem roku (običajno dveh letih) poročajo o napredku in upoštevanju danih priporočil. Svet agencije je po pregledu poročil o napredku večinoma ugotovil, da so bila priporočila ustrezno upoštevana.

Spremembe, ki so posledica novih Meril za akreditacijo iz leta 2017, so bile po nekaj letih dobro sprejete. Iz rezultatov ankete SEP je mogoče razbrati, da se je močno izboljšala ocena odločitev sveta agencije, pritožbenih postopkov, postopkov agencije, presoj strokovnjakov, delovanja agencije in meril agencije. Ustreznost akreditacijskih in evalvacijskih postopkov namenu presojanja in izboljševanja kakovosti je bila ocenjena s 4,0, jasnost in preglednost postopkov s 4,1, ustreznost meril agencije namenu pa z nekoliko nižjo oceno 3,8, ki pa je višja kot v preteklem obdobju (3,5). Da merila upoštevajo posebnosti presojanega visokošolskega zavoda, šole oziroma programa, kaže ocena 4,1, kar je občutno višje v primerjavi

s prejšnjim obdobjem (3,5). Prispevek agencije k svetovanju in izboljšanju notranjih sistemov kakovosti so deležniki v anketi SEP ocenili s 4,2 oziroma 4,0, kar kaže tudi na to, da vzorčne evalvacije dosegajo svoj namen.

ESG 2.3: IZVAJANJE PROCESOV

Postopki akreditacije in evalvacije, ki jih izvaja agencija, se začnejo z vložitvijo vloge, ki ji je v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, zunanje evalvacije višjih strokovnih šol in evalvacije študijskega programa priloženo samoevalvacijsko poročilo visokošolskega zavoda, nadaljujejo s presojo dokumentacije in obiskom oziroma ogledom visokošolskega zavoda oziroma višje strokovne šole, pripravo poročila skupine strokovnjakov, ki je poslano vlagateljem v pripombe, in pripravo končnega poročila, v katerem skupina strokovnjakov presodi poslane pripombe. Na podlagi končnega poročila, samevalvacijskega poročila in druge v postopku pridobljene dokumentacije nato svet agencije, kot najvišji organ odločanja, sprejme odločitev.

V skladu s priporočili iz prejšnje zunanje presoje ENQA so bila v januarju 2020 dopolnjena Merila za akreditacijo (nov 49.a člen), in sicer je bilo določeno obvezno poročanje o napredku tudi v primeru pozitivnih odločitev. Kadar je visokošolskemu zavodu ali študijskemu programu podeljena akreditacija, ugotovljena ustreznost izvajanja študijskega programa ali podaljšana akreditacija za polno obdobje, mora visokošolski zavod v dveh le-

tih od dokončnosti odločbe poročati o napredku in upoštevanju priporočil, ki so bila izražena v odločbi sveta agencije oziroma končnem poročilu skupine strokovnjakov. Agencija je z Merili za akreditacijo iz leta 2017 dala še večji poudarek notranjemu zagotavljanju kakovosti visokošolskih zavodov in določila, da morajo ti poleg samoevalvacije vseh svojih dejavnosti natančneje samoevalvirati vsak svoj študijski program. Poročilo o napredku se zato lahko sklicuje na dele samoevalvacijskega poročila, iz katerih je razviden napredek oziroma upoštevanje priporočil sveta. V tem delu je agencija upoštevala pripombe visokošolskih zavodov, ki so imeli pomislek, da bi uvedeno poročanje zanje pomenilo dodatno breme. S sklicem na del samoevalvacijskega poročila, kjer je napredek opisan, je visokošolski zavod razbremenjen dodatnega dela, hkrati pa je usmerjen k temu, da v samoevalvaciji presoja, ali so bila dana priporočila ustrezno implementirana.

Ker pri vzorčnih evalvacijah študijskih programov svet agencije visokošolskim zavodom daje priporočila, kako izboljšati kakovost študijskih programov, njihovo izvajanje in spreminjanje, tudi v teh postopkih spremlja njihovo uresničevanje. Če pri evalvaciji ni bilo ugotovljenih večjih nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti, mora visokošolski zavod o uresničevanju priporočil poročati v dveh letih. Če pa se priporočila, ki jih je dal svet agencije, nanašajo na večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti, je za poročanje določen krajši rok.

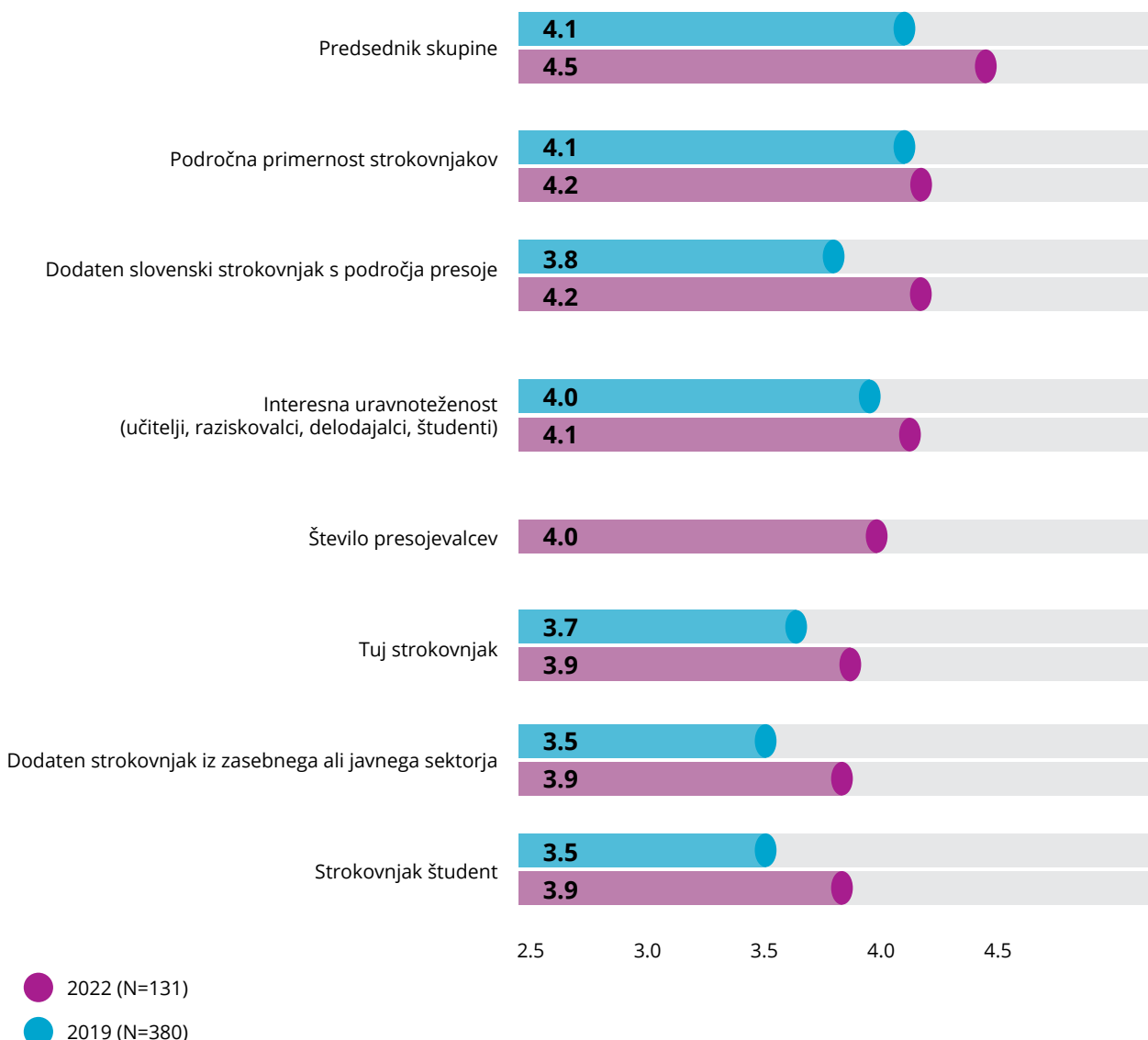
Če visokošolski zavod v roku ne poroča, ga svet agencije k temu pozove. Svet agencije se s poročilom o napredku seznanja na seji. Če ugotovi, da so bile v postopku evalvacije ugotovljene večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti, visokošolski zavod pa danih priporočil ni ustrezno upošteval, ga lahko pozove k dodatnim pojasnilom. Če tudi nato ugotovi, da priporočila niso bila ustrezno upoštevana, lahko odloči, da uvede postopek izredne evalvacije študijskega programa.

Svet agencije je pri študijskih programih, ki so bili vključeni v vzorec, dal kar nekaj priporočil, v nekaterih postopkih je ugotovil večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti. Ker so se postopki evalvacij vzorca pričeli izvajati v letu 2019, je prva poročila o napredku obravnaval šele v letu 2021. Ugotovil je, da so bila priporočila večinoma ustrezno upoštevana, v nekaj primerih pa je poročila o napredku posredoval skupinam strokovnjakov, ki so opravljale institucionalno evalvacijo visokošolskih zavodov, s katerih so bili študijski programi. V primeru enega skupnega študijskega programa je bil visokošolski zavod pozvan k dopolnitvi izvedenih ukrepov. V anketi SEP so bili pohvaljeni pozitivni učinki poročil o napredku.

ESG 2.4: ZUNANJI STROKOVNJAKI

Strokovnjaki, ki sodelujejo v postopkih agencije, morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določajo [Merila za strokovnjake agencije](#), sprejeta marca 2018 in spremenjena maja 2022. Ta razlikujejo pogoje, ki jih morajo izpolnjevati strokovnjaki, ki bodo presojali visokošolske zavode, in strokovnjaki, ki bodo presojali študijske programe. Agencija je za predsednike skupin strokovnjakov v postopkih vzorčnih evalvacij organizirala posebna izobraževanja (marec 2019), na katerih jim je pojasnila naravo in potek teh evalvacij. Pripravljen je bil protokol obiska v vzorčnih evalvacijah, saj je potek obiska nekoliko spremenjen glede na ostale evalvacije postopke. Da je bilo posebno

izobraževanje predsednikov skupin strokovnjakov korak v pravo smer, potrjujejo tudi rezultati ankete SEP, saj je bil prispevek predsednika skupine strokovnjakov h kakovosti presoje ocenjen z oceno 4,5. Nekoliko nižje je bila ocenjena področna primernost strokovnjakov ter dodaten strokovnjak s področja presoje (4,2). Respondenti so nekoliko nižje ocenili prispevek tujega strokovnjaka in študenta (3,9).

Svet agencije je maja 2022 sprejel spremembe in dopolnitve Meril za strokovnjake agencije, ki med drugim določajo, da morajo biti strokovnjaki v zadnjih 10 letih aktivni na znanstvenoraziskovalnem, strokovnem oziroma umetniškem področju. Navedena sprememba pomeni, da presoje opravljajo strokovnjaki, ki so na svojem področju raziskovalno aktivni, z njo pa se bo agencija izognila sicer redkim očitkom, da nekateri strokovnjaki niso dovolj raziskovalno aktivni. Pregled registra v skladu s spremenjenimi določbami je agencija opravila na septembrski seji, ko vpisa v register zaradi neaktivnosti ni podaljšala eni osebi.

ESG 2.5: MERILA

Standardi in merila za presojo študijskih programov so jasno opisani v Merilih za akreditacijo in so enaki ne glede na to, ali gre za evalvacijo študijskega programa v okviru postopka podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, vzorčne evalvacije študijskega programa ali izredne evalvacije študijskega programa. Podrobnejša navodila in pojasnila so del obrazcev vlog, ki so del meril. Agencija je oktobra 2019 na spletni strani objavila razlago nekaterih določb meril, ki jih je potrdil svet agencije.

Leta 2021 pa je pripravila poseben [Vodnik po presojah](#), namenjen tako strokovnim delavcem in strokovnjakom agencije kot vlagateljem in študentom za izboljšanje dela v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih, predvsem vsebinske presoje po standardih kakovosti, določenih v merilih, ob upoštevanju vrste visokošolskih zavodov oziroma višjih

strokovnih šol, vrste, stopnje, vsebine študijskih programov oziroma posebnosti presojanega. Omogočal bo čim bolj transparenten vpogled v razumevanje meril. Agencija je vodnik skupaj z deležniki dopolnjevala do jeseni 2022, ko ga je pripravila za natis v slovenski in angleški različici.

Za boljšo preglednost postopanja je svet agencije (konec aprila 2018) posodobil [poslovnik o delu sveta agencije](#), iz katerega so jasno razvidni način obravnave vlog, način odločanja, sodelovanje s strokovnimi službami agencije in sprejemanje odločitev. Poslovnik je bil leta 2020 in 2022 dopolnjen, in sicer je bilo natančneje predpisano ravnanje sveta v primeru nestrinjanja z ugotovitvami skupine strokovnjakov. Za posamezno zadevo so določeni člani sveta kot poročevalci na seji. V gradivu za sejo sveta agencije je priložena preglednica, iz katere so razvidne prednosti, priložnosti za izboljšanje, delne skladnosti in neskladnosti oziroma večje pomanjkljivosti. Proces odločanja z razpravo in podrobnostmi je dokumentiran z zapisnikom, v katerem so navedene tudi morebitne izločitve članov sveta agencije.

ESG 2.6: POROČANJE

Pri pretekli zunanji presoji ENQA je bilo ugotovljeno delno izpolnjevanje standarda.

Priporočilo iz prejšnje zunanje presoje: **NAKVIS naj objavi vsa poročila, tudi tista z negativnim izidom v primeru postopkov prve akreditacije, zaradi preglednosti in nadaljnega razvoja.**

V letu 2018 je agencija celovito prenovila [spletno stran](#), tako z vidika vsebine kot dostopnosti, ter jo v prenovljeni podobi objavila 14. 12. Pri prenovi se je posvetila dostopnosti vsebin, jasnosti strukture in posledično boljši uporabniški izku-

šnji. Spletna stran je tako prilagojena slepim, slabovidnim in ljudem z okvarami vida in motnjami branja, za kar je agencija prejela »certifikat A3C, dostopno vsem«. Za okrepitev spletnih storitev in informacijskega razvoja nasploh je agencija zaposlila novega sodelavca.

V novi strukturi so dokumenti razporejeni po posameznem visokošolskem zavodu, od leta 2018 pa tudi po letu odločanja. [Poročilo strokovnjakov in odločitev sveta](#) agencije v posameznem postopku sta objavljena, ko odločba postane dokončna. Redno in sistematično se objavljajo tudi vsa poročila postopkov vzorčnih evalvacij študijskih programov. Vse dokončne [negativne odločitve](#) sveta agencije je agencija javno objavila na spletni strani leta 2019 in od tedaj razdelek redno posodablja. Kadar gre za pritožbe, je vsebina sklepov pritožbene komisije vedno, brez izjem, povzeta v odločbi sveta agencije, saj je v njej treba povzeti dotedanji potek postopka in ugotovitve. Odločitve pritožbene komisije niso objavljene posebej, saj so zgolj ena od faz v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. Vsa poročila strokovnjakov in odločbe sveta agencije se v skladu z zahtevami certifikata o dostopnosti objavljajo v obliki doc oz. docx ali kot berljivi pdf. Starejše dokumente lahko uporabnik preko spletnega obrazca naroči v berljivi obliki. Pri vsakem posameznem visokošolskem zavodu oz. višji strokovni šoli so poleg odločb in poročil strokovnjakov v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih zbrane še osnovne informacije o zavodu (osnovni podatki, raziskovalna dejavnost, informacije glede vpisa idr.) ter predstavitveni film, ki ga je v sodelovanju z zavodi financirala in oblikovala agencija.

Agencija je novo spletno stran in dostop do informacij deležnikom predstavila na lastnih dogodkih, prav tako je s pomočjo Študentske organizacije Slovenije izvedla predstavitev na dogodkih, namenjenih sedanjim in bodočim študentom. Agencija vsako leto ob objavi razpisa za vpis v študijske programe izvede promocijsko akcijo, kjer bodoče študente preko družabnih omrežij, različnih dijaških oz. študentskih organizacij ter medijev vabi na svojo spletno stran. Na njej so objavljeni tudi sezname študijskih programov, ki so bili izbrani v vzorec za evalvacijo v posameznem letu.

Poleg redno posodobljenih informacij na spletni strani so deležniki o odločitvah sveta agencije v postopkih obveščeni v mesečnem e-novičniku. Deležniki prejmejo zgolj podatke o sprejetju odločitve, vsebinske podrobnosti pa so dostopne v objavljenih dokumentih na spletu.

K napredku pri poročanju je v veliki meri pripomogel interni informacijski sistem iNakvis. Sistem je v pomoč pri objavi in posodabljanju spletnega rokovnika, ki je eden od načinov, kjer lahko zunanji deležniki preverijo stanje postopka ter načrtovane roke za naslednja dejanja v postopku.

Na podlagi vsebinskega pregleda poročil skupin strokovnjakov se je agencija s pomočjo vodnika po presojah posvetila poenotenju poročil. Na tematskih sestankih so strokovni delavci obravnavali posebnosti posameznih postopkov, napake pri dosedanjem presojanju po predpisanih standardih kakovosti, ki so bile ugotovljene pri analiziranju poročil skupin strokovnjakov, usmeritve za pravilno, vsebinsko poglobljeno presojo ter obenem zbirali predloge za dopolnitev vodnika. Vodnik je bil predstavljen na rednih dogodkih, ki jih organizira agencija, ter znotraj vsake skupine strokovnjakov v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. Poleg vsebinske je agencija poenotila še grafično podobo poročil.

PRIHODNJI IZZIVI:

- nadaljnji razvoj notranjega in zunanjega sistema iNakvis in eNakvis

ESG 2.7: PRITOŽBE IN UGOVORI

Postopek evalvacije vzorca študijskih programov se ne konča s formalno odločitvijo, zoper katero bi bila možna pritožba, ampak s priporočili visokošolskemu zavodu za izboljšanje kakovosti študijskega programa.

Med postopkom imajo vlagatelji možnosti ugovaranja procesnim napakam oziroma izražanja svojega nestrinjanja na enak način kot pri postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda. Vlagatelj je že pred imenovanjem skupine strokovnjakov obveščen o strokovnjakih, ki naj bi bili imenovani za evalvacijo študijskega programa, ter ima možnost, da agenciji sporoči svoje nestrinjanje z njimi. V primeru, da svet agencije presodi, da je nestrinjanje utemeljeno (konflikt interesov, področna neprimernost, ipd.), se v skupino imenuje druge strokovnjake. Možnost predlagati izločitev strokovnjaka, strokovnega delavca oziroma člana sveta agencije ima vlagatelj vse do konca postopka, to je do izdaje priporočil visokošolskemu zavodu. Dalje ima vlagatelj možnost, da v enem mesecu sporoči pisne pripombe k evalvacijskemu poročilu; skupina strokovnjakov jih mora presoditi in upoštevati pri pripravi končnega poročila. O navedenih možnostih je vlagatelj med postopkom obveščen, določene pa so v zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP), ki ga agencija uporablja pri vodenju postopkov, in v ZViS.

Pritožbeni postopek, v katerem o pritožbah zoper odločitev sveta agencije odloča pritožbena komisija, je določen v ZViS in ZUP, ki ga agencija uporablja, kjer ni ustreznih

procesnih določb v ZViS (6. odstavek 51 e člena ZViS). Postopek v zvezi z vloženo zahtevo za izločitev strokovnjaka ali uradne osebe iz postopkov, ki jih vodi agencija (complaint), je določen v ZUP. Glede na določbe ZUP imajo stranke v postopkih možnost vložitev pritožb zoper vsebinske odločitve o glavni stvari ter možnost določenih procesnih ugovorov še preden svet agencije odloči o vsebini vlagateljeve vloge. Vlagatelji v akreditacijskih oziroma evalvacijskih postopkih tako lahko še pred odločanjem o akreditaciji t.i. procesni ugovor (complaint) vložijo zaradi zatrjevane nepristranskosti oseb, ki odločajo oz. sodelujejo v postopku, in zahtevajo njihovo izločitev. O taki zahtevi odloči svet agencije, v primeru zahteve za izločitev člana sveta agencije pa predsednik sveta. Če zahtevi ugodi in osebo izloči iz postopka, namesto nje imenuje drugo. Če zahtevi ne ugodi, lahko vlagatelj zoper tako odločitev vloži posebno pritožbo in torej ne ugovarja odločitvi šele v pritožbi zoper odločitev o glavni, akreditacijski zadevi.

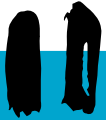
Agencija je na svoji spletni strani v razdelku Pogosta vprašanja in odgovori v razdelku [3. DRUGE MOŽNOSTI VLAGATELJEV V POSTOPKU](#) objavila za vlagatelje naslednje pojasnilo, s katerim jim omogoča odprt komunikacijski kanal za sporočila, ki se ne nanašajo na formalne ugovore in pritožbe: Vlagatelji lahko tekom celotnega postopka preko strokovnega delavca, ki vodi postopek, posebnega razdelka na spletni strani (Pobude in priporočila agenciji) ali splošnega kontaktnega naslova (info@nakvis.si) oziroma kateregakoli njim prikladnega kanala sporočijo morebitno nezadovoljstvo oziroma pripombe glede samega postopka (npr. delo strokovnega delavca, delo skupine strokovnjakov oziroma delo sveta agencije), ki ne pomenijo ugovorov oziroma pritožb formalne narave.

SKLADNOST Z ESG

(3. DEL)

ESG 3.4: TEMATSKE ANALIZE

Pri pretekli zunanji presoji ENQA je bilo ugotovljeno delno izpolnjevanje standarda.

Priporočilo iz prejšnje zunanje presoje:

Skupina strokovnjakov priporoča, naj NAKVIS razvije metode za pripravo in diseminacijo tematskih analiz o vprašanjih, ki so pomembna za deležnike.

Agencija pripravlja analize, ki povzemajo trende, prednosti in področja za izboljšave na sistemski ravni s ciljem izboljšanja kakovosti delovanja agencije. Tematske analize so razvojno področje agencije, zato so naloge v letih od zadnje evalvacije agencije usmerjene v poglobljeno analitično delo na agenciji.

Na agenciji je bil leta 2019 ustanovljen poseben sektor za analize, ki je sprva deloval tudi na področju mednarodnega sodelovanja in informatizacije agencije, kasneje pa kot samostojen sektor. V začetku leta 2022 se je preoblikoval v samostojen sektor za analize in informatiko. Temeljna delovna področja sektorja so priprava načrtov in poročil, ter priprava strateških dokumentov, analiz, priročnikov, vodnikov in vsakoletne publikacije agencije. Sektor za analize in informatiko skrbi za organizacijo in sodelovanje pri različnih konferencah, posvetih, usposabljanjih in delavnicah, skrbi pa tudi za vzpostavljanje baz podatkov, prevajanje ter za naloge s področja informatike. Za izboljšanje analitičnega dela agencije so v doktorski študijski program vpisani štirje zaposleni, njihovo izobraževanje pa večinoma financira agencija.

S ciljem izpolnjevanja priporočil skupine strokovnjakov ENQA je agencija avgusta 2018 pripravila dokument [Metodologija in postopek za pripravo in diseminacijo tematskih analiz](#), v katerem je natančno določen postopek za systemske analize in okvirji širjenja njihovih izsledkov ter vpliv zunanjih deležnikov na izdelavo naknadnih podrobnejših (tematskih) analiz. V dokumentu je agencija jasno opredelila tudi, komu so te analize namenjene. Zadnja systemska analiza zelo natančno določa namen, proces dela in metodologijo. Agencija je dokument dodatno posodobila septembra 2020, v letu 2022 je začela aktivnosti za pripravo systemske analize, ki bo zajela kakovostno, količinsko in primerjalno analizo izidov in lastnosti evalvacijskih praks v obdobju 2017 – 2021.

Agencija opravlja periodične tematske in systemske analize za svoj nadaljnji razvoj zunanjega sistema kakovosti, med drugimi je v letih od zadnje presoje ENQA pripravila analizo poročil skupin strokovnjakov o izpolnjevanju standardov kakovosti za podaljšanje akreditacije univerzam in drugim visokošolskim zavodom ter drugih tematskih poročil. Pripravila je analizo vzorčnih evalvacij študijskih programov, za katere je značilen tako imenovani mednarodni vidik, analizo zaposljivosti diplomantov slovenskih visokošolskih zavodov ter analizo neodvisnosti agencij za kakovost v visokem šolstvu. Nadaljevala je analizo znanstvenega, raziskovalnega, strokovnega in umetniškega dela nosilcev predmetov v študijskih programih,

ki se akreditirajo. Na agenciji nastajajo uporabne baze podatkov o tem. Pripravljajo se sproti za vsak akreditacijski oziroma evalvacijski postopek in posredujejo strokovnjakom za pomoč pri strokovni presoji.

V strategiji razvoja agencije od leta 2021 do leta 2025 je eden od ključnih strateških ciljev izboljšanje presoje oziroma prizadevanje predvsem za strokovne zunanje presoje na visoki ravni, ki bodo bolj upoštevale posebnosti visokega šolstva, povezane z različnimi stopnjami in vrstami študija, disciplinami, v katere se vpenjajo študijski programi, ter statusnimi in organizacijskimi razlikami med visokošolskimi zavodi in višjimi strokovnimi šolami. Agencija se lahko pohvali z oblikovanjem [spletnega vodnika po presojah v postopkih akreditacij in evalvacij](#), ki daje strokovnjakom in strokovnim sodelavcem dobre usmeritve za presajo posameznih standardov kakovosti.

Tematske analize agencija redno predstavlja članom sveta, strokovnjakom agencije na strokovnih posvetih in vsem zainteresiranim na svojih letnih dogodkih. Prav tako jih vseskozi razširja in pogloblja tematsko sodelovanje z različnimi deležniki na usposabljanjih za strokovnjake in zaposlene ter posvetih za druge zainteresirane visokošolske deležnike.

Agencija kontinuirano skrbi za dostopnost njenih ključnih dokumentov in publikacij mednarodni javnosti ter publikacij drugih akterjev v evropskem visokošolskem prostoru slovenski javnosti. Agencija skrbi, da so dokumenti predstavljeni na različnih dogodkih (npr. [ENQA Members forum](#), [CEENQA letna skupščina](#), ECA in BFUG delovna

skupina, predstavitve tujim agencijam na študijskih obiskih in mobilnosti osebja ter so prevedeni v angleški oziroma slovenski jezik.

Agencija vsako leto s ciljem razširjanja tematskih analiz visokošolskim deležnikom pripravlja [letno publikacijo agencije](#), ki - poleg letnega poročila o delu agencije - vsebuje različne tematske razprave, vključno s smernicami za presojanje kakovosti in delo v epidemičnih razmerah, evropskim pristopom za krepitev kakovosti zveze evropskih univerz (EUniQ) ter smernicami za hibridni pristop v terciarnem izobraževanju.

Na področju baz podatkov o izbranih dejavnostih na visokošolskih zavodih agencija ves čas nadgrajuje evidence raziskovalnih podatkov, podatke o zaposljivosti in knjižnicah. Pri vzpostavitvi ažurnih baz podatkov in notranjih evidenc je v močno podporo notranji informacijski sistem iNakvis.

V iNakvisu agencija vodi posamezne evidence študijskih programov, visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Uporablja jih za objavo podatkov v javnih evidencah na spletni strani agencije ter za posamezne tematske analize. iNakvis vsebuje tudi modul za analize, vzpostavljen je modul za letno poročilo o delu agencije. Avtomatično se ustvarjajo določeni statistični podatki, ki so vključeni v letno poročilo, kot so npr. obravnava prejetih vlog, povprečno trajanje postopkov in število novih akreditacij študijskih programov glede na področje.

PRIHODNI IZZIVI:

- izboljševanje kakovosti presoj po standardih kakovosti in postopkov za akreditacije in evalvacije, vključno z usposabljanjem strokovnih delavcev za razumevanje posameznih področij presoje (npr. interdisciplinarnost, skupni študijski programi, mikrodokazila, hibriden pristop v izobraževanju, trajnostni vidik).

V sistemu agencija vodi podatke o aktivnih postopkih akreditacij in evalvacij študijskih programov, visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, vključno z datumi posameznih dejanj v postopkih in načrtovanimi roki za naslednja dejanja v postopku v skladu z internim postopkovnikom agencije.

ESG 3.6: NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI IN STROKOVNOST

Pri pretekli zunanji presoji ENQA je bilo ugotovljeno delno izpolnjevanje standarda.

Priporočilo iz prejšnje zunanje presoje:

NAKVIS naj zunanje deležnike neposredneje vključuje v dejavnosti samoevalvacije in izboljševanja kakovosti agencije. Zagotoviti je treba tudi ustrezne povratne informacije za boljše obveščanje deležnikov o rezultatih raziskav/ukrepov, ki jih je sprejela agencija. Poleg tega naj NAKVIS v snovanje in izvajanje svoje politike notranjega zagotavljanja kakovosti vključi vse svoje organe. Svet agencije kot najvišji organ odločanja bi lahko prevzel vodilno in aktivnejšo vlogo.

Agencija v preglednih samoevalvacijskih postopkih skrbi za nenehno razvijanje in izboljševanje lastnega sistema kakovosti – s poudarkom na razvoju kulture kakovosti. Področje notranjega zagotavljanja kakovosti podrobneje opredeljuje [poslovnik kakovosti](#), ki ga je agencija sprejela leta 2015, nazadnje pa posodobila v juniju 2021. Agencija na podlagi samoevalvacijskih izsledkov poslovnik redno presoja in po potrebi dopolnjuje oziroma posodablja v soglasju z vsemi pomembnimi notranjimi in zunanji deležniki. Iz poslovnika kakovosti je razvidno, da dokument upošteva ESG, agencija pa svoje delovanje presoja na način, ki omogoča sklenitev kroga kakovosti.

Osnovo za notranje zagotavljanje kakovosti predstavlja samoevalvacijsko poročilo, ki ga agencija po spremembi poslovnika kakovosti iz junija 2021 pripravi pred zunanjo presojo ENQA, vsako leto pa pripravi poročilo o napredku. Samoevalvacija zajema uresničevanje nalog in aktivnosti iz akcijskega načrta, analizo vprašalnikov vseh deležnikov s priporočili za izboljšanje, predlog aktivnosti za prihodnje samoevalvacijsko obdobje, presojo skladnosti delovanja agencije z ESG, v konkretnem primeru pa daje tudi odgovore in popisuje izboljšave glede na ugotovitve zadnje zunanje presoje ENQA iz leta 2018.

Agencija samoevalvacijsko poročilo pripravlja oziroma uskladi s širokim krogom visokošolskih deležnikov. V postopku samoevalvacije aktivno sodeluje tako notranja skupina, sestavljena iz zaposlenih in člana sveta agencije, kot zunanja skupina, ki je sestavljena iz predstavnikov zunanjih deležnikov in jih na poziv agencije imenujejo predstavniki Rektorske konference Republike Slovenije, Skupnosti samostojnih visokošolskih zavodov, Skupnosti višjih strokovnih šol ter Študentske organizacija Slovenije. Osutek dokumenta oblikuje ožja notranja skupina, razširjena skupina pa dokument pregleda in dopolni. Razširjena skupina aktivno sodeluje tudi pri pripravi anketnega vprašalnika.

Vsa samoevalvacijska poročila so obravnavana in usklajena na sestankih zaposlenih in na sejah sveta agencije. Svet agencije na več sejah obravnava tako samoevalvacijsko poročilo kot vse pripombe deležnikov, na svoji seji pa da soglasje h končni različici. Poročilo sprejme direktor, javno pa se objavi na spletni strani agencije. Od leta 2015 je

uvredena tudi praksa, da agencija pripravi t. i. »third party call«, kjer je aktualno samoevalvacijsko poročilo javno objavljeno, deležniki pa so pozvani h komentiranju njegove vsebine. Agencija vsako leto pripravi tudi poročilo o napredku, ki je predstavljeno zaposlenim, članom sveta agencije in javno objavljeno na spletni strani. V okviru aktivnosti, povezanih s pripravo samoevalvacije, je bilo septembra in oktobra 2022 izvedenih tudi več fokusnih skupin s predstavniki visokošolskih zavodov, ki so bili evalvirani v obdobju zadnjih dveh let, za pridobivanje povratnih informacij glede izvedbe postopkov. Poudarek je bil na izvedbi evalvacijskih obiskov na daljavo, pri čemer so se zavodi v splošnem zelo pozitivno odzvali tako na delo strokovnih delavcev agencije kot tudi na delo strokovnjakov.

Na podlagi ugotovitev fokusnih skupin je bila narejena analiza, ugotovitve analize so bile v novembru 2022 predstavljene kandidatom za nove strokovnjake, januarja 2023 pa bodo v sklopu usposabljanj predstavljene tudi že vpisanim strokovnjakom.

Agencija se zaveda, da je zagotavljanje ustreznega pretoka notranjih in zunanjih povratnih informacij ključnega pomena, zato je od zadnje evalvacije ENQA sprejela vrsto ukrepov, ki so namenjeni čim večji vključenosti vseh deležnikov v delovanje agencije, sprejemanje njenih ključnih aktov in razvojnih usmeritev.

Celoten seznam aktivnosti na področju komuniciranja je naveden v [poročilu o napredku](#), ki ga je agencija pripravila februarja 2022 (glej standard 3.1), ker pa so navedene aktivnosti tesno povezane z izpolnjevanjem tega standarda, jih v strnjeni obliki navajamo tudi na tem mestu.

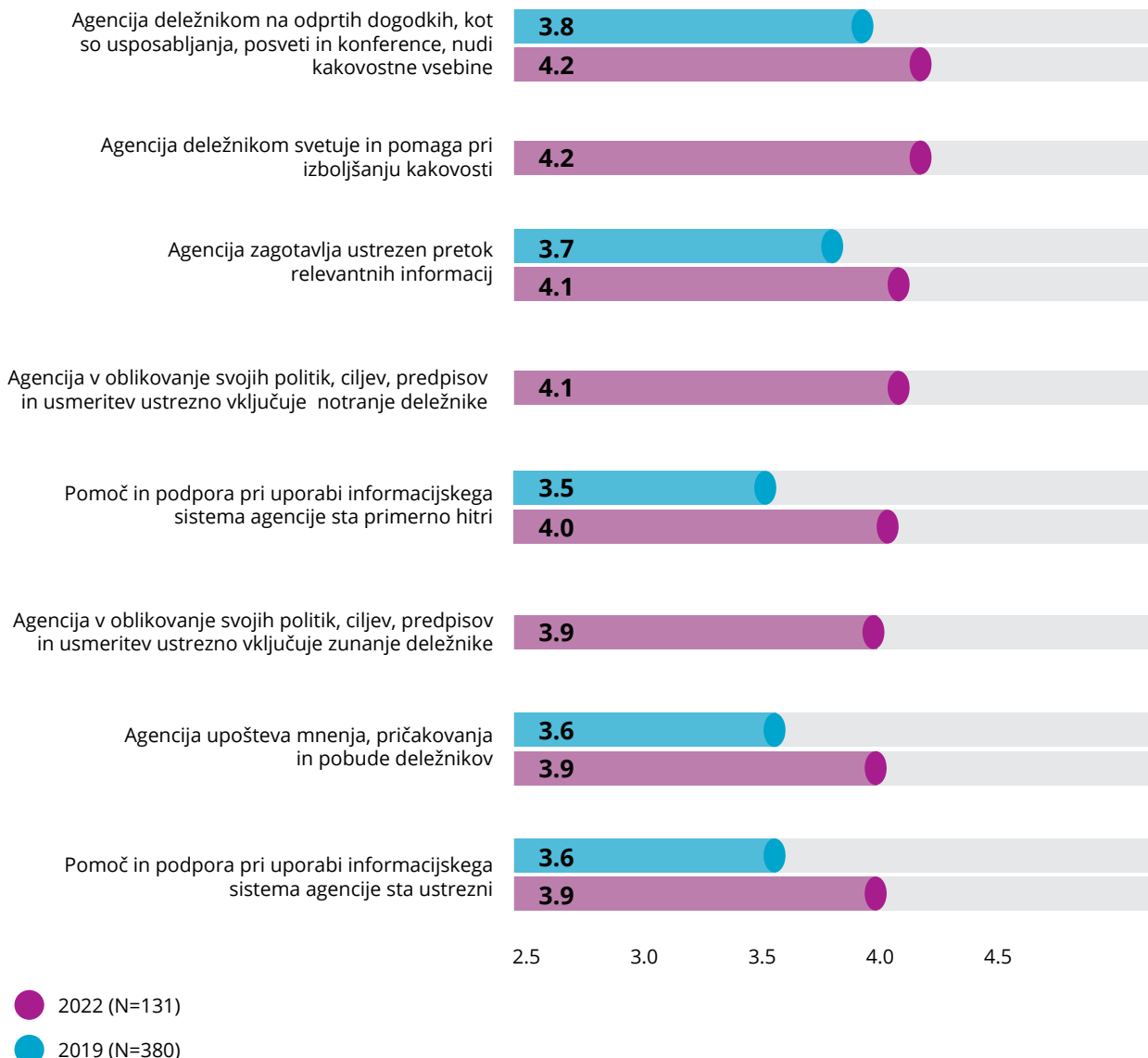
Avgusta 2018 je bil pripravljen nov [komunikacijski načrt](#), v katerem so navedene aktivnosti za krepitev dvosmernega komuniciranja z notranjimi in zunanjimi deležniki. Od leta 2018 agencija z vsemi pomembnimi deležniki organizira redne sestanke, hkrati pa je direktor agencije v letih 2020-2022 obiskal vse visokošolske zavode v Sloveniji. Tudi ti obiski so bili namenjeni zbiranju povratnih informacij o delovanju agencije. Slednja od leta 2019 vsako leto organizira mednarodno konferenco o kakovosti v visokem šolstvu z različnimi aktualnimi tematikami iz visokega šolstva.

Agencija javnost redno in skrbno obvešča o spremembi vsakega pomembnega predpisa, poročila, strateškega oziroma drugega dokumenta. Vsak dokument, ki ga mora obravnavati oziroma sprejeti svet agencije, se javno objavi dvakrat – najprej kot osnutek, nato kot prečiščena različica, zunanji deležniki pa imajo vedno možnost dajanja pripomb. Pomembno vlogo pri komunikaciji z deležniki imata tudi spletna stran agencije, ki je bila v decembru 2018 popolnoma prenovljena, ter informacijski sistem eNakvis, komunikacija z deležniki pa poteka tudi prek družabnih omrežij ([Twitter](#) in [Youtube](#)). Agencija od januarja 2019 izdaja mesečni e-novičnik, katerega glavni namen je proaktivno obveščanje vseh deležnikov o najpomembnejših zadevah, povezanih z dejavnostmi in delovanjem agencije. Pomembno vlogo pri krepitvi svetovalne in analitične vloge agencije v slovenskem visokošolskem prostoru ima tudi priprava tematskih analiz, ki so natančneje popisane v prejšnjem poglavju. Agencija o izsledkih tematskih analiz preko svojih kanalov aktivno obvešča vse pomembne deležnike, ključen dokument v tem smislu pa je predvsem letna publikacija agencije.

Agencija se trudi, da ima svet agencije, kot najvišji organ odločanja, čim bolj aktivno vlogo pri sodelovanju z zunanjimi deležniki. Člani sveta sodelujejo pri vseh dogodkih, ki jih organizira agencija – posvetih, konferencah in strokovnih usposabljanjih strokovnjakov. V skladu s sprejetim komunikacijskim načrtom člani sveta agencije direktorja spremljajo na rednih sestankih z visokošolskimi zavodi, po potrebi pa tudi na sestankih z drugimi deležniki. V februarju 2020 je agencija za člane sveta organizirala izobraževanje na temo preprečevanja korupcije, v marcu 2020 pa izobraževanje, ki je bilo posvečeno interpretaciji Meril za akreditacijo. Agencija se močno posveča zagotavljanju neodvisnosti in preprečevanju konflikta interesov, v skladu s tem je bil dopolnjen Poslovnik o delu sveta agencije. Posamezni člani sveta agencije so

tudi leta 2021 dejavno sodelovali pri različnih dogodkih in v delovnih telesih. Nekdanji predsednik sveta je na primer sodeloval kot član strokovne skupine za pripravo izhodišč za nov nacionalni program visokega šolstva 2021-2030.

Vse ankete, ki jih pripravlja agencija, vključujejo vse relevantne notranje in zunanje deležnike, prav tako je vsem deležnikom dostopna njihova analiza na jasn in razumljiv način. Vprašanja v zvezi z notranjim zagotavljanjem kakovosti, procesom samoevalvacije in odnosov z deležniki so bila tudi del samoevalvacijske

ankete. Področje je zajemalo osem vprašanj o upoštevanju in vključevanju deležnikov, svetovanju ter informiranju. Za vprašanja o svetovanju deležnikom ter vključevanju zunanjih oziroma notranjih deležnikov v oblikovanje politik ciljev in predpisov agencije v predhodnem samoevalvacijskem obdobju sicer nismo zbirali ocen. Prav pri vseh spremenljivkah, kjer je možna primerjava, so se rezultati ankete glede na prejšnje obdobje izboljšali. Iz grafa spodaj je razvidno, da deležniki najbolj ocenjujejo usposabljanja, posvete in konference, ki jih organizira agencija, enako nadpovprečna je tudi skupna ocena svetovanja in pomoči deležnikom. Nadpovprečna je ocena sodelovanja notranjih deležnikov, rahlo podpovprečna pa je ocena sodelovanja zunanjih deležnikov pri oblikovanju politik, ciljev, predpisov in usmeritev.

Iz ocene zagotavljanja ustreznega pretoka relevantnih informacij je razvidno, da po mnenju respondentov e-novičnik agencije zagotavlja aktualnost informacij (89,8 % odzivov) in da so te informacije uporabne (60,2 % odzivov). 82,5 % odzivov nadalje potrjuje aktualnost informacij spletne strani agencije, 59,2 % odzivov pa njihovo uporabnost. V samoevalvacijski anketi smo respondente spraševali tudi po splošni oceni ustreznosti samoevalvacije. Za trditev »Samoevalvacija agencije je ustrezna in omogoča sklenitev kroga kakovosti« znaša povprečna ocena 4,1, leta 2019 pa je znašala 3,5, kar kaže na to, da deležniki nadpovprečno ocenjujejo to postavko, hkrati pa se je ta rezultat glede na predhodno obdobje močno izboljšal. Pri vprašanih odprtega

tipa proces samoevalvacije agencije ni bil neposredno izpostavljen, so pa respondenti kot primer dobre prakse izpostavili pomen svetovalne funkcije agencije, dobro dvosmerno komunikacijo med agencijo in zunanjimi deležniki ter kakovostno analitično dejavnost. Omenjeni rezultati nakazujejo na to, da je agencija v prejšnjem obdobju naredila velik napredek na področju sodelovanja z zunanjimi in notranjimi deležniki (na področju samoevalvacije in splošno), vendar je po drugi strani treba zastavljene aktivnosti še posebej na področju sodelovanja z zunanjimi deležniki nadaljevati in krepiti.

PRIHODNI IZZIVI:

- nadaljevanje sistematičnega vključevanja in proaktivne dvosmerne komunikacije tako z zunanjimi kot notranjimi deležniki pri vseh procesih notranjega zagotavljanja kakovosti (priprava SEP, sprejemanje novih predpisov/dokumentov, izvedba postopkov, strateško načrtovanje, analitično delo),
- krepitev svetovalne vloge agencije in izboljševanje kakovosti presoje v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih,
- organizacija posvetov in usposabljanj ob upoštevanju specifičnih predlogov iz ankete med deležniki (npr. priprava vlog v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih, priprava samoevalvacijskih poročil na zavodih/šolah, poznavanje postopkov agencije).

STANDARDI ZA IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI

V desetih letih se je slovenski zunanji sistem kakovosti v visokem šolstvu preoblikoval iz tradicionalnega in kvantitativnega v sistem, ki je jasneje povezan s kulturo kakovosti. V nadaljevanju predstavljamo različne vidike in izzive izboljševanja kakovosti, ki so povezani s standardom 3.3. (Neodvisnost) in deloma s standardom 2.2. (Oblikovanje metodologij, ki ustrezajo namenu).

ESG 3.3: NEODVISNOST

Neodvisnost agencije je zagotovljena v zakonskih in podzakonskih predpisih s področja dela agencije. ZViS v 51.e členu določa, da je agencija pri svojem delovanju samostojna in neodvisna. Zavezujejo jo načela strokovnosti, nepristranskosti, zakonitosti in politične nevtralnosti. 51. h člen ZViS nadalje določa, da svet agencije - kot najvišji organ odločanja - deluje strokovno, samostojno in neodvisno.

Člani sveta pri svojem delovanju niso vezani na sklepe, stališča in navodila institucij, ki so jih imenovale, ali drugih institucij.

Agencija nenehno skrbi, da pri njenem delu ni prevladujočih vplivov tretjih oseb, kot so vlada ali visokošolski zavodi, zlasti pri imenovanju direktorja, pripravi standardov kakovosti, imenovanju strokovnjakov, odločanju o evalvacijskih in akreditacijskih postopkih ter pritožbenih postopkih. Formalna neodvisnost agencije je izkazana pri sestavi posameznih organov agencije (svet

agencije, pritožbena komisija), saj so oblikovani na način, ki ne omogoča prevladujočega vpliva posameznega deležnika. Uravnotežena sestava različnih deležnikov v organih zagotavlja večjo dejansko neodvisnost. Ne glede na zagotovljeno formalno neodvisnost in uravnoteženo sestavo različnih deležnikov v svetu, agencija kot priložnost za izboljšanje vidi enakomernejšo spolno zastopanost.

Agencija samostojno odloča o načinu izvedbe akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, uporabljenih metodah dela na agenciji in imenovanju zunanjih strokovnjakov. Odločitve sprejema samostojno in neodvisno, pri čemer javno objavlja poročila skupin strokovnjakov, svoje odločitve, letna poročila in analize ter vodi javno dostopne evidence akreditiranih oziroma evalviranih visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol in visokošolskih študijskih programov v skladu z ZViS.

V letu 2020 je agencija začela krepiti aktivnosti za sprejem zakona o kakovosti v visokem in višjem šolstvu, s katerim bi zagotovila stabilnejše zakonodajno okolje. Delati je začela komisija Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, v katero so bili vključeni predstavniki agencije in različni visokošolski deležniki.

Delovna skupina je pripravila obsežna vsebinska izhodišča in postavila dobre temelje za nadaljnje postopke sprejemanja zakona. Spomladi 2021 je prišlo do zamenjave vlade, predlog zakona na ministrstvu še ni bil prednostno obravnavan, zato agencija še čaka nadaljnji postopek. Nadaljnje aktivnosti v zvezi z zakonom se bodo predvidoma začele izvajati v začetku leta 2023.

Poleg prizadevanj za samostojni zakon agencija nenehno skrbi za potrebne spremembe podzakonskih aktov, kot so Merila za akreditacijo ter Merila za mednarodno sodelovanje. Kljub temu se agencija pogosto srečuje z izzivi, kako smiselno usklajevati posebnosti visokošolskih zavodov, študijskih programov, višjih strokovnih šol,

postopkov presoj, različnosti disciplin oziroma znanstvenih polj ob upoštevanju, da veljajo enaki pravni predpisi za vse.

Končne odločitve agencije oziroma odločanje v postopkih akreditacij in evalvacij so v pristojnosti agencije. Zaradi izzivov preprečevanja konflikta interesov ima agencija vzpostavljene delujoče mehanizme za njihovo preprečevanje tako na strani agencije (strokovnjaki, strokovni delavci, svet agencije, pritožbena komisija) kot na strani vlagateljev in drugih deležnikov. Primeri so izločitve strokovnjakov, strokovnih delavcev in članov sveta agencije iz vodenja in odločanja (tudi iz razprave na seji), za kar ima ustrezno vzpostavljen postopek ugovora (complaint). Agencija skrbi za ozaveščanje in izobraževanje strokovnjakov, strokovnih delavcev in odločevalcev, podpisovanje izjav o nepristranskosti pred vpisom v register strokovnjakov ter vnaprejšnjo seznanjenost vlagatelja o sestavi skupine.

Znotraj agencije deluje skupina za integriteto, ki spremlja morebitna tveganja in organizira redna izobraževanja zaposlenih glede preprečevanja konfliktov interesov. Kljub temu posamezni visokošolski zavodi (predvsem samostojni visokošolski zavodi) občasno izražajo pomisleke pri pošiljanju celotne dokumentacije, predmetnika, finančnih načrtov in poslovnih podatkov. Večkrat je izražena skrb, da je v tako majhnem geografskem prostoru, kot je Slovenija, možnost za pristransko obravnavo velika. Agencija si v prihodnje prizadeva okrepiti aktivnosti ozaveščanja in usposabljanja za doseganje visoke stopnje integritete, objektivnosti in zaupanja v domače strokovnjake z istega področja.

Agencija bdi nad tem, da vsakdo, ki je povezan z delom agencije (npr. član sveta, strokovnjak agencije, član pritožbene komisije) deluje v svojem imenu in ne zastopa interesov organizacije, v kateri oziroma s katero (so)deluje. Člani sveta agencije pri izvajanju nalog in sprejemanju odločitev upoštevajo načela preprečevanja konflikta interesov in načel nepristranskosti. V ta namen podpišejo posebno izjavo, s katero se zavežejo k spoštovanju teh načel. V letu 2021 je agencija sprejela protokol ravnanja v primeru nedovoljenih pritiskov oziroma poskusov vplivanja na strokovnjake in pripravila izjavo o ničelni toleranci do

pritiskov na člane sveta, uslužbenice in strokovnjake. V Poslovniku o delu sveta je predvideno tudi, da navzoči na začetku vsake seje sporočijo, če je pri posamezni zadevi prišlo do poskusov vplivanja.

Na podlagi ugotovitve pretekle evalvacije skupine strokovnjakov ENQA, da je treba vključiti več mednarodnih strokovnjakov v delo agencije, s čimer se bo zavedanje o neodvisnosti agencije v javnosti okrepilo, je bil narejen izdaten korak naprej. Marca 2019 je agencija spremenila Merila za akreditacijo in določila, da mora biti del vloge preveden v angleščino, kar pomeni, da tuji strokovnjaki prejmejo potrebne dokumente za učinkovitejše opravljanje nalog. Pri postopkih akreditacij doktorskih študijskih programov in podaljšanju akreditacije univerz je agencija določila, da morata biti v skupino strokovnjakov vključena vsaj dva tuja strokovnjaka iz različnih držav. Vključevanje tujih strokovnjakov agencija krepi tudi z mednarodnimi dogodki, kjer predstavitve in razprave potekajo v angleškem jeziku.

Agencija je leta 2021 v postopek zunanje evalvacije vključila tujega študenta iz registra Evropske študentske unije (ESU), kar se je izkazalo za zelo dobro izkušnjo. Zato je decembra 2021 z ESU sklenila sporazum o sodelovanju.

Agencija je v akreditacijske in evalvacijske postopke vključila tuje strokovnjake, ki jih je gostila preko projekta mobilnosti CEENQA. V podporo vključevanju mednarodnih strokovnjakov v postopke je agencija preko notranjega informacijskega sistema vzpostavila register (mednarodnih) strokovnjakov. Gre za interno evidenco agencije, dostopno samo strokovnim delavcem, ki jim omogoča učinkovito is-

kanje skupin tujih strokovnjakov za sodelovanje v postopkih, in sicer glede na primernost strokovnega področja, izobrazbe in ostalih relevantnih podatkov.

Agencija vidi izzive na področju nenehnega vključevanja mednarodnih strokovnjakov v postopke, predvsem zaradi zagotavljanja obsežnih dokumentov v angleškem jeziku kot dela obvezne dokumentacije v postopku, kar pomeni precejšnje finančno in časovno breme za visokošolske zavode.

Načela in postopke neodvisnosti agencija krepi tudi preko analitičnega in projektne delo. V letu 2020 je začela študijo raziskovanja neodvisnosti agencij za kakovost v visokem šolstvu iz različnih evropskih držav. V okviru študije, ki je nastala v sodelovanju s CEENQA, je bila pripravljena metodologija za presojo neodvisnosti agencij.

Metodologija se osredotoča na pet kategorij neodvisnosti, in sicer imenovanje direktorja agencije, postopke priprave in sprejemanja meril/standardov kakovosti, imenovanje strokovnjakov, postopke odločanja o akreditacijah in evalvacijah ter pritožbene postopke. Pomembnost krepitve analitičnega področja agencije na področju neodvisnosti je razvidna tudi pri spodbujanju izobraževanj zaposlenih, vključno s financiranjem doktorskega študija.

S ciljem izmenjave dobrih praks na področju neodvisnosti se je agencija povezala s CEENQA in posameznimi evropskimi agencijami. Okvir sodelovanja temelji na skupni organizaciji tematskih dogodkov in pripravi publikacij glede neodvisnosti (npr. letna skupščina in publikacija CEENQA, študijski obiski tujih agencij, kot so AKKV, HCERES, QAA, AZVO,

ACQAHE) ter krepitvi ideje prepoznavanja skupnih problemov agencij ter izmenjavo primerov dobrih praks in predlaganju ustreznih rešitev.

PRIHODNI IZZIVI:

- smiselno oblikovanje in sprejetje novega Zakona o kakovosti z namenom poenostavitve akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, omogočiti izvajanje mednarodnih evalvacij ter predvideti vključevanje področnih komisij v pritožbenih postopkih;
- upoštevanje posebnosti in raznolikosti disciplin, visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol ter evalvacijskih in akreditacijskih postopkov ob sočasnem upoštevanju enakih pravnih pravil za vse;
- zmanjšanje administrativnih in finančnih bremen izvedbe postopkov akreditacij in evalvacij ob hkratnem pridobivanju vseh potrebnih informacij za kakovostno presojo;
- aktivno vključevanje mednarodnih strokovnjakov v postopke akreditacij in evalvacij ob upoštevanju, da dokumentacija v angleškem jeziku in stroški tolmačenja na evalvacijskih obiskih predstavljajo precejšnje finančno in časovno breme za visokošolske zavode.

ESG 2.2: OBLIKOVANJE METODOLOGIJE, KI USTREZA NAMENU

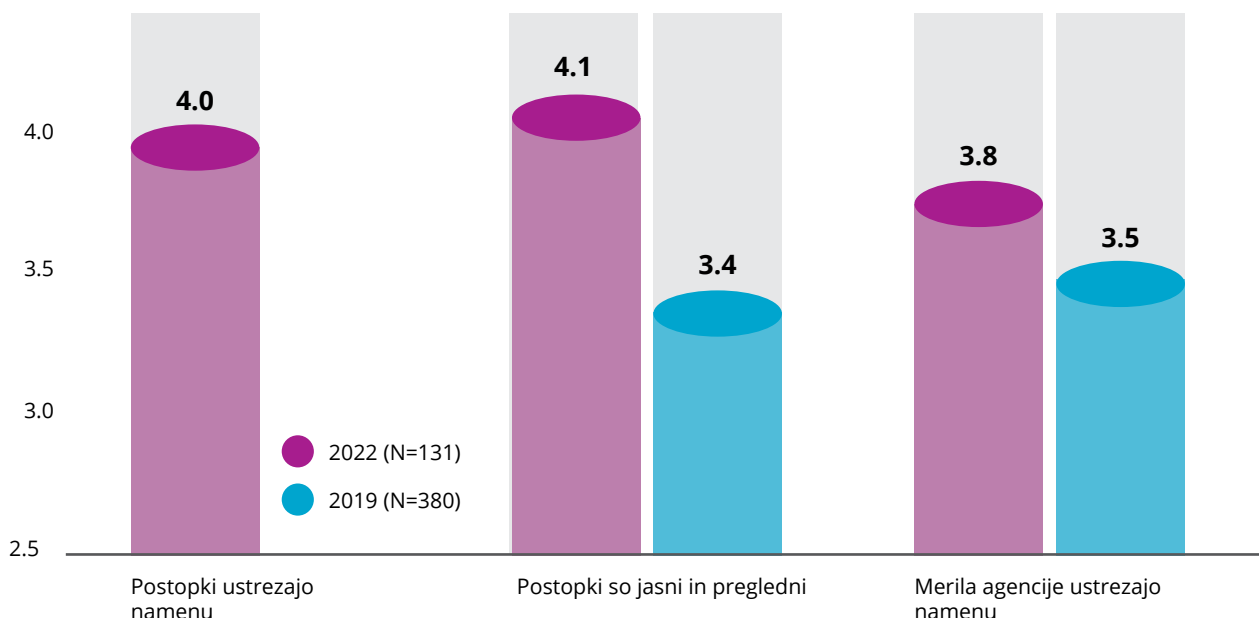
Delo agencije temelji na spoštovanju avtonomije visokošolskih zavodov in zaupanju v kakovost njihovega delovanja. Cilj agencije je pomagati visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam, da pri svojih dejavnostih prepoznajo prednosti, dobre prakse in področja nadaljnega razvoja. Tretji samoevalvacijski cikel je potekal v sodelovalnem procesu, v katerega so bili aktivno vključeni različni visokošolski deležniki. Poročajo, da je bil prehod na institucionalno evalvacijo uspešen ter da skupaj z vzorčnimi evalvacijami pomembno pripomore k izboljševanju kakovosti.

Fleksibilnost postopkov je mogoča preko opredelitve števila strokovnjakov v skupini za evalvacijo, števila dni evalvacije, izbire študijskih programov ter tematskih vzorčnih evalvacij.

Merila nastajajo in se spreminjajo v sodelovanju tako predstavnikov univerze kot samostojnih visokošolskih zavodov, rektorske konference, študentov, strokovnjakov agencije idr. Agencija je jeseni 2022 v postopku priprave samoevalvacijskega poročila organizirala srečanja z različnimi visokošolski deležniki, na katerih si je pridobila predvsem njihovo mnenje o izvedbi evalvacijskih obiskov oziroma postopkov v zadnjem obdobju ter dobrih in slabih praksah agencije.

Ugotavljamo, da se birokratizacija manjša predvsem z dobro delujočim notranjim in zunanjim informacijskim sistemom. Kljub temu so mnenja glede obsega obvezne dokumentacije v postopkih akreditacije in evalvacije različna, tako v fazi oddaje slovenske in angleške dokumentacije kot tudi kasneje v fazi izvedbe obiskov. Agencija si bo prizadevala za zmanjševanje finančno-administrativnih bremen za visokošolske zavode (npr. visoki stroški tolmačenja, prevajanje obsežne dokumentacije v angleški jezik), če želi vključevati mednarodne strokovnjake.

O postopkih, ki ustrezajo namenu, je agencija povprašala tudi zunanje deležnike. Na področju postopkov in meril so respondenti ocenjevali ustreznost akreditacijskih in evalvacijskih postopkov namenu presojanja in izboljševanja kakovosti, njihovo jasnost in preglednost ter ustreznost meril agencije namenu.

Respondenti so najbolj ocenili jasnost in preglednost akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, kjer je opazno nadpovprečno izboljšanje ocene glede na 2019. Nekoliko podpovprečna je bila ocenjena ustreznost meril namenu presojanja in izboljševanja kakovosti.

S prepoznavanjem potreb visokošolskih zavodov, aktivnim vključevanjem v evropski visokošolski prostor in mednarodna združenja na področju kakovosti se agencija smiselno prilagaja realnostim evropskega in slovenskega visokošolskega prostora. Eden od glavnih ciljev agencije je oblikovati zaupanja vreden notranji sistem kakovosti agencije, ki bo omogočil primerno podporno okolje za deležnike v visokošolskem izobraževanju

Na agenciji se dobro zavedamo, da je omenjena vprašanja kakovosti in strateške cilje mogoče nadgraditi na vseh ravneh. Uravnotežen pristop pri uvajanju sprememb ostaja izziv in veselimo se razprave o tem z različnimi deležniki.

PRIHODNJI IZZIVI:

- smiselno vključevanje novih modelov izobraževanja (npr. mikrodokazila, hibridno izobraževanje in Evropske univerze) v veljavne in/ali nove postopke evalvacij;
- smiselnost izvajanja usmerjenih evalvacij visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol;
- prilagoditev evalvacijskih obiskov tako, da bodo upoštevali trajnostno in digitalno naravnost.

03

Tretji del:

Iztočnice za razmislek

URESNIČEVANJE PRIPOROČIL ZA IZBOLJŠANJE IZ PREJŠNJEGA SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA

V zadnjem poglavju vam predstavljamo pregled uresničitve priporočil iz prejšnjega samoevalvacijskega poročila.

V samoevalvacijskem obdobju agencije, ki se je začelo leta 2020, smo uresničili skoraj vsa priporočila, podana v prejšnjem samoevalvacijskem poročilu. Agencija je ukrepe za izboljšanje, ki so bila predlagani v samoevalvacijskem poročilu za leti 2018 in 2019, upoštevala pri izdelavi akcijskih načrtov za leta 2020, 2021 in 2022. V nadaljevanju je pregled uresničenih nalog:

1. Presoja izpolnitve strateških ciljev ter priprava nove srednjeročne strategije za naslednje obdobje

Po temeljiti samoevalvaciji in pregledu svojega dela v strateškem obdobju 2017 do 2020 je agencija ugotovila, da je uresničila ali pa uresničuje vse postavljene cilje ter da bo svoj nadaljnji razvoj načrtovala na teh temeljih. Decembra 2020 je sprejela novo strategijo razvoja agencije za obdobje 2021–2025, ki

sledi ključnim prednostnim področjem agencije, predvsem želi po sprejemu zakona o kakovosti v visokem in višjem šolstvu, izboljšanju presoj po standardih kakovosti in postopkov za akreditacijo in evalvacijo, vsebinsko poglobljenemu analitičnemu delu, vzpostavitvi ažurnih baz podatkov o izbrani dejavnosti, upoštevanju usmeritev trajnostnega razvoja, aktivnemu mednarodnemu sodelovanju in proaktivnemu komuniciranju.

2. Izvedba postopkov podaljšanja akreditacije univerz in samostojnih visokošolskih zavodov

Na podlagi letnih načrtov dela je agencija izvedla načrtovane postopke akreditacij in zunanjih evalvacij visokošolskih zavodov, študijskih programov in višjih strokovnih šol, vključno s postopki za podaljšanje

akreditacije univerz. Poseben poudarek je namenila široki zastopanosti tujih strokovnjakov v postopkih presoje, kakovostni presoji znanstveno-raziskovalnega dela ter krepitvi kulture kakovosti na zavodih.

3. Določitev vzorcev študijskih programov, na podlagi katerih bo mogoče na sistemski ravni spremljati kakovost razvoja študijskih programov (npr. študijski programi z istega področja ipd.)

Agencija je z izjemo prvega vzorca za leto 2019, ko so se presojali študijski programi, ki jim akreditacija ni bila nikoli podaljšana, in tisti, ki imajo dislocirane enote zunaj Slovenije, programe za vzorčno evalvacijo izbirala tematsko. Tematski nabor programov agenciji omogoča pregled dogajanja preko pretežnega dela visokošolskih zavodov na danem področju. Leta 2020 se je osredotočila na mednarodni vidik, 2021 je izbrala pedagoške študijske programe, 2022 pa doktorske, s ka-

terimi bo nadaljevala tudi v okviru vzorca za leto 2023. Visokošolski zavodi so o osnutku vzorca pred potrditvijo obveščeni, do izbire programov se lahko opredelijo, prav tako lahko z argumentacijo podajo alternativen predlog za študijski program v letnem vzorcu. Predloge obravnava svet agencije in jih smiselno upošteva.

4. Oblikovanje dobre prakse in prilagojen način izvedbe evalvacij vzorca študijskih programov, da bodo dosegle svoj svetovalni namen

Po končanem ciklu vzorčne evalvacije agencija izvede tematsko analizo. Tako je leta 2022 nastala analiza kakovosti vzorca študijskih programov, ki se izvajajo kot skupni študijski programi, visokošolsko transnacionalno izobraževanje oziroma na dislociranih enotah slovenskih visokošolskih zavodov v tujini, v letu 2023 pa bodo sledili izsledki zunanjih evalvacij pedagoških študijskih programov. Namen analize je prikaz kakovosti presojanih študijskih programov, prav tako se opredeljuje

značilnosti presoj. Preko ugotovitev na podlagi tematskih analiz, zbiranja dobrih praks in rednega preverjanja napredka kakovosti po vzorčnih evalvacijah (follow-up) agencija krepi svojo svetovalno vlogo, pri čemer ves čas sodeluje z deležniki.

5. Morebitna dopolnitev protokola obiska ter njegova predstavitev zaposlenim in svetu agencije

Tako kot ostali akterji v evropskem visokošolskem sistemu se je tudi agencija v letih 2020 in 2021 spopadla z izzivom, kako izvajati evalvacijske obiske ob omejitvah, nastalih zaradi covidnih razmer. Maja 2020 je, skladno s priporočili ENQA in s ciljem izboljšanja obiskov na daljavo, pripravila Smernice za evalvacijske obiske na daljavo, ki jih je v svoje delovanje in program vključila tudi Centralno in vzhodnoevropska mreža agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (CEENQA). Junija 2020 je agencija začela izvajati evalvacijske

obiske, julija pa je izvedla anketo o zadovoljstvu deležnikov z novo obliko obiskov ter jih obenem pozvala k predlogom za izboljšanje. Na podlagi opravljene ankete je septembra 2020 posodobila smernice ter jih na skupnih sestankih in sejah sveta predstavila zaposlenim in članom sveta.

6. Vnaprejšnja poglobljena priprava vsebin posvetov, tudi s sodelovanjem deležnikov in predstavnikov komisij za kakovost

7. Organizacija več posvetov z deležniki o specifičnih priporočilih, pridobljenih z anketiranjem deležnikov (večanje uporabnosti in praktičnosti vsebin študijskih programov ter preverjanje skladnosti vsebine za potrebe trga, večanje sodelovanja s tujimi agencijami, uporabniku prijaznejši obrazci za vloge idr.)

8. Pogostejša organizacija tematskih in usklajevalnih srečanj za strokovnjake,

Pojasnilo k 6., 7. in 8. točki:

Agencija je v preteklem obdobju izvedla številna tematska in usklajevalna srečanja za strokovnjake. Največ srečanj je bilo povezanih z obravnavo predloga vodnika po presojah. Intenzivno sodelovanje s predstavniki visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol in strokovnjakov je narekovalo usklajevanje pripomb bodisi v sklopu delovnih sestankov bodisi na formalnih srečanjih s strokovnjaki.

Aprila leta 2021 je organizirala izobraževanje kandidatov za strokovnjake agencije, na katerem so bila predstavljena Merila za akreditacijo, posebnosti presoj po vrstah akreditacij in evalvacij s pripadajočimi standardi kakovosti in določbami za njihovo presojo ter Merila za strokovnjake agencije.

Pomembno srečanje je bilo konec maja 2021, na katerem je bila po pregledu in presoji predvsem usmeritev za ocenjevanje znanstvenega, raziskovalnega oziroma umetniškega in pedagoškega dela dogovorjena oziroma usklajena marsikatera rešitev za izboljšanje vodnika.

V letu 2020 je agencija z močno zasedbo mednarodnih strokovnjakov organizirala mednarodni spletni posvet, na katerem so bili predstavljeni rezultati projekta EUniQ, Evropski pristop za krepitev kakovosti zvez evropskih univerz. V naslednjem letu, oktobra 2021, je prav tako v sodelovanju z mednarodnimi strokovnjaki organizirala mednarodni posvet o zagotavljanju kakovosti na daljavo. Ob dogodku je izšel tudi [zbornik posveta s predstavitevjo letnega poročila o delu agencije](#). V letu 2022 je agencija organizirala mednarodno konferenco na temo hibridnega študija ter v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki in delovno skupino agencije pripravila [smernice o hibridnem študiju](#).

9. Izboljšanje prepoznavnosti agencije z namenom povečanja števila domačih in tujih strokovnjakov, strokovnjakov študentov, predvsem z objavo poziva za strokovnjake na spletni strani ENQA, pošiljanjem poziva tujim agencijam, neposredno tujim visokošolskim institucijam, predstavitevjo dela agencije študentom na visokošolskih zavodih

Promocijske aktivnosti za slovenske študente so bile zaradi epidemioloških omejitev v letih 2020 in 2021 usmerjene predvsem v objave na družabnih omrežjih, kjer se spletna stran agencije izpostavlja kot vstopna informacijska točka za slovenske študente ob vpisu v visokošolski študij. Agencija pri promociji svojega delovanja in svoje spletne strani sodeluje z različnimi deležniki (ŠOS, Dijaška organizacija Slovenije, srednje šole, mediji itd.). Organizira redna srečanja s tujimi agencijami za zagotavljanje kakovosti, tradici-

onalne mednarodne konference o zagotavljanju kakovosti so bile v zadnjih treh letih organizirane v online obliki – po eni strani zaradi epidemioloških omejitev, po drugi strani pa tudi zato, da se zagotovi čim večja udeležba tujih gostov. Agencija na mednarodnih dogodkih s svojimi prispevki aktivno sodeluje, sodeluje tudi v različnih delovnih skupinah, direktor NAKVIS pa od leta 2020 predseduje združenju CEENQA. V letu 2022 je prek ENQA in ECA objavila [javni poziv za tuje strokovnjake](#), na katerega se jih je odzvalo 90. Agencija je leta 2021 sklenila tudi sporazum z ESU o vključevanju tujih študentov v akreditacijske in evalvacijske postopke. Tuji strokovnjaki sodelujejo v vseh postopkih za presojo visokošolskih zavodov

in študijskih programov, v zadnjem obdobju se povečuje število strokovnjakov iz različnih držav. V postopkih podaljšanj akreditacij štirih največjih univerz, ki so potekale v zadnjih dveh letih, je tako

na primer sodelovalo 19 tujih strokovnjakov iz 11 držav.

10. Izboljšanje pretoka informacij med sektorji in jasna razdelitev nalog med zaposlene (tako direktorja kot vodij), uvedba letnih razgovorov

V letu 2020 je agencija začela uporabljati notranji informacijski sistem iNakvis, ki je med drugim uporaben tudi za izboljšanje pretoka informacij. Izboljšana je preglednost nad nalogami in odgovornimi sodelavci, omogočeno je sprotno spremljanje obremenjenosti posameznih zaposlenih ter skupen koledar sestankov, izobraževanj in drugih dogodkov. Vsak ponedeljek poteka redni skupni sestanek, kjer so predstavljene novice, ki so pomembne za delovanje agencije, prav tako lahko zaposleni izpostavijo morebitne dileme, ki se poskušajo razrešiti na nadaljnjih namenskih sestankih, ki niso nujno omejeni na posamezen sektor. V letu 2022 so vodje sektorjev uvedli dodatna medsektorska srečanja ter sestanke, namenjene pripravi na seje sveta.

Vsi sodelavci se lahko neformalno srečujejo vsako sredo zjutraj pred začetkom dela na »spletni kavi«, kar omogoča enakovreden dostop tistim, ki delajo od doma, in tistim, ki so v prostorih agencije.

Z uvedbo letnih razgovorov z vsemi zaposlenimi, prvič v letu 2020, je direktor še dodatno spodbudil komunikacijo na relaciji zaposleni – vodstvo.

11. Iskanje načinov povečane vključenosti zaposlenih v sprejemanje politik agencije in upoštevanje njihovih mnenj pri strateških odločitvah

Pred pripravo predpisov in dokumentov agencije ter iskanju načinov za reševanje strateških vprašanj se oblikuje skupina zaposlenih, ki se pogovori o potencialni spremembi ali vsebini dokumenta ali odločitve, ki jo mora agencija sprejeti. Osnutek dokumenta se usklajuje najprej znotraj skupine zaposlenih, nato pa je posredovan vodjem sektorjev, ki ga posredujejo zaposlenim v svojem sektorju. Zaposleni imajo tako možnost, da poda-

jo svoja stališča in pripombe, ki se zberejo po sektorjih, in se obravnavajo in upoštevajo pri pripravi končnega dokumenta.

12.

Premišljeno spreminjanje meril in obrazcev:

- določiti način sistematičnega sodelovanja deležnikov pri oblikovanju in sprejemanju predpisov in postopkov (predhodno usklajevanje morebitnih sprememb predpisov z deležniki – npr. neformalna srečanja direktorja in predsednika sveta z deležniki: »zajtrk z rektorji, dekani« ipd.),
- pozornost pri spreminjanju meril, medtem ko akreditacijski in evalvacijski postopki že potekajo,
- posledica spremembe meril je prilagajanje elektronskih obrazcev ter drugih dokumentov (npr. predloge, smernice ipd.), ki terja več časa,
- testiranje predlogov sprememb v praksi

Agencija je uvedla prakso vključevanja deležnikov v pripravo predpisov na način, da je vsak osnutek (spremembe) predpisa najprej posredovan deležnikom po elektronski poti. Na kratko se pojasni namen (spremembe) prepisa in se deležnike prosi za komentarje in predloge. Ti so nato predstavljeni svetu agencije, smiselno upoštevani oziroma je deležnikom pojasnjeno, zakaj njihove pripombe morebiti niso bile upoštevane. Svet agencije nato sprejme predlog besedila (spremembe) predpisa, ki je objavljen na spletni

stran agencije, o čemer so deležniki obveščeni tudi v e- novičniku. Prejete pripombe svet agencije ponovno obravnava in na podlagi odziva deležnikov pripravi spremenjeni predlog predpisa ali pa ga sprejme.

Posamezne večje spremembe predpisov v pripravi (npr. Sprememba Minimalnih standardov za izvolitve...) direktor agencije predstavi tudi na mesečnih srečanjih z rektorji, obiskih visokošolskih zavodov oziroma drugih srečanjih z deležniki.

13. Priprava samostojnega zakona o agenciji oziroma dopolnitev ali sprememba ZViS v delu, ki se nanaša na agencijo

Agencija je v začetku leta 2020 pripravila besedilo sprememb veljavnega ZViS, ki bi ji, tudi brez novega samostojnega zakona, omogočile večjo avtonomijo, poenostavitev postopkov akreditacij in širitev pristojnosti v zvezi z mednarodnim sodelovanjem. Do obravnave predloga sprememb ZViS v letu 2020 ni prišlo, zato je agencija prip-

ravila besedilo samostojnega Zakona o kakovosti v visokem in višjem šolstvu z utemeljitvijo, razlogi zanj ter z mednarodno primerjavo. Dokument je bil predstavljen MIZŠ. Pomembna novost bi bila uvedba posebnih področnih komisij, ki bi bile

v pomoč svetu agencije, spremenjen pritožbeni postopek, smiselna uporaba ZUP ter razširjena mednarodna dejavnost agencije. MIZŠ je oktobra 2021 imenoval delovno skupino različnih deležnikov za pripravo predloga zakona, ki se je sestala trikrat. Dokumente, ki jih je obravnavala (preučitev pripomb in odgovori nanje, usklajevanje besedila zakona), je intenzivno pripravljala agencija. MIZŠ zakona ni vložila v zakonodajni postopek zaradi menjave vlade, trenutno pa potekajo po-

govori z novim ministrom za področje visokega šolstva in predstavniki državnega zbora o načinu vložitve zakona v proceduro.

14. Vzpostavitev sodelovanja z zadevnimi ministrstvi glede reguliranih poklicev za oblikovanje jasnih in javno objavljenih kriterijev za izdajo soglasja k študijskim programom

Agencija je aprila 2020 organizirala sestanek, ki so se ga udeležili predstavniki Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MD-DSZ), Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ), Ministrstva za zdravje (MZ) in Ministrstva za kulturo (MK). Udeleženci so se strinjali s postopkom pridobivanja soglasja pristojnega ministrstva za akreditacijo študijskih programov, ki izobražujejo za regulirane poklice. Ta poteka v dveh fazah, najprej pristojno ministrstvo da morebitne pripombe k vlogi, po dopolnitvi vloge pa odloči o izdaji soglasja. Udeleženci sestanka so se strinjali tudi z vsebino, ki jo mora presoditi

pristojno ministrstvo pri izdaji soglasja. Agencija je na spletni strani pripravila obširna [pojasnila](#) glede postopka in vsebine meril, ki jih za izdajo soglasja pripravijo ministrstva v skladu s predpisi o poklicih.

15. Nadaljevanje uspešne implementacije informacijskega sistema eNakvis, predvsem z izdelavo orodij za systemske in tematske analize ter samoevalvacijo, ter izboljšanje orodij za obveščanje deležnikov in povezavo s sistemom IZUM

Agencija je leta 2020 nadgradila sistem eNakvis, kjer so bili spletni obrazci usklajeni z aktualno različico meril z dodanimi polji za šifre raziskovalnih organizacij pri visokošolskih zavodih in šifre raziskovalcev pri nosilcih predmetov študijskih programov. Podatki o šifrah raziskovalcev agenciji omogočajo, da si za presojo v posameznem postopku pridobi podatke o raziskovalni dejavno-

sti. Orodja za systemske in tematske analize so bila deloma implementirana znotraj novega internega informacijskega sistema iNakvis in so bila obenem uporabljena že pri pripravi aktualnega samoevalvacijskega poročila.

16. Nadaljevanje aktivnosti za izboljšanje komuniciranja med agencijo in deležniki

Agencija nadaljuje aktivnosti za krepitev dvosmernega komuniciranja z zunanjimi deležniki (posveti, konference, usposabljanja, redni tematski sestanki). Direktor je v letih 2020-2022 obiskal vse visokošolske zavode v Sloveniji. Agencija je v letih 2020 - 2022 začela intenzivno

promocijo spletne strani in kanala Youtube, kjer so objavljeni predstavitvenimi filmi agencije in slovenskega visokošolskega prostora ter predstavitveni filmi visokošolskih zavodov. Obveščanje deležnikov poteka prek različnih kanalov (spletna stran, e-novičnik, družabna omrežja).

17. Objava najpogostejših vprašanj strokovnjakov in odgovorov nanje na spletni strani

Agencija na spletni strani sistematično objavlja najbolj [pogosta vprašanja](#), povezana z informacijskim sistemom eNakvis, akreditacijskimi in evalvacijskimi postopki in [tolmačenjem zakonodaje](#). Vsa vprašanja deležnikov se ažurno in sistematično obravnavajo. Kadar agencija prejme vprašanje, ki bi zanimalo širši krog deležnikov, se skupaj z odgovorom objavi tudi na spletni strani oziroma posreduje prek e-novičnika. Leta 2021 je pripravila in objavila prvo različico Vodnika po

presojah, ki je namenjen strokovnjakom agencije, delavcem, ki vodijo akreditacijske in evalvacijske postopke, pa tudi visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam; slednjim predvsem kot usmeritev za izboljševanje kakovosti samoevalvacije. Dokument jih usmerja v poglobljeno vsebinsko presojno po standardih kakovosti v skladu s predpisanimi merili in jim pomaga pri razumevanju predpisov agencije, pri čemer vsebuje tudi najpogostejša vprašanja in dileme, ki se ob tem pojavljajo, ter poskuša odgovoriti nanje.

04

Četrti del:
SWOT analiza

PREDNOSTI

- priprava in uporaba vodnika po akreditacijskih in evalvacijskih postopkih
- okrepljeno analitično delo agencije
- razvoj in posodobitev internega informacijskega sistema iNakvis
- aktivna promocija agencije v slovenskem visokošolskem prostoru (enovičnik, spletna stran, predstavitveni filmi, publikacije, redna tematska srečanja z vsemi deležniki)
- aktivno mednarodno sodelovanje in udeležba v različnih delovnih skupinah mednarodnih združenj s področja kakovosti visokega šolstva (CEENQA, ENQA, ECA, BFUG...)
- odlični delovni pogoji (izobraževanje in strokovni razvoj zaposlenih, certifikat Družini prijazno podjetje, prilagodljiv delovni čas, možnost dela na domu, dobri prostori in sodobna oprema)

POMANJKLJIVOSTI

- administrativna in finančna bremena izvedbe postopkov akreditacij in evalvacij (obsežna dokumentacija v slovenskem in angleškem jeziku, visoki stroški tolmačenja zaradi obvezne uporabe slovenskega jezika)
- pomanjkanje zakonske podlage za izvajanje mednarodnih evalvacij
- finančne ovire pri vodenju in sodelovanju v mednarodnih projektih

PRILOŽNOSTI

- sprejem zakona o kakovosti, ki bi omogočil poenostavitev postopkov, mednarodne evalvacije ter področne komisije v pritožbenih postopkih
- smiselna prilagoditev sistemov zunanje presoje, ki upoštevajo nove modele izobraževanja v visokem šolstvu (npr. hibridno izobraževanje, mikrodokazila, evropske univerze, hibridni pristop, trajnostni vidik)
- nadaljnji razvoj notranjega iNakvis in zunanjega eNakvis sistema
- krepitev svetovalne vloge agencije in izboljševanje kakovosti presoj v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih
- krepitev sodelovalne kulture med zaposlenimi in sektorji

TVEGANJA

- dodatne delovne obremenitve znotraj omejene kadrovske strukture ter upokojitev dveh najbolj izkušenih strokovnih delavk na agenciji
- podrejenost Zakonu o splošnem upravnem postopku v pritožbenih postopkih

05

Peti del:

Pogled v prihodnost

POGLED NAPREJ - AKTUALNI
IZZIVI ZA NASLEDNJE
SAMOEVALVACIJSKO OBDOBJE

Na podlagi ugotovljenega predlagamo, da agencija v svoj akcijski načrt za prihodnja leta vključi naloge, povezane predvsem s/z:

1. pripravo samostojnega zakona o kakovosti v visokem in višjem šolstvu z namenom poenostavitve akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, izvajanja mednarodnih evalvacij ter vpeljevanja področnih komisij v pritožbenih postopkih;
2. izboljšanjem presoj po standardih kakovosti in postopkov za akreditacije in evalvacije, vključno z usposabljanjem strokovnih delavcev za razumevanje posameznih področij presoj (npr. interdisciplinarnost, skupni študijski programi, mikrodokazila, evropske univerze);
3. upoštevanjem posebnosti in raznolikosti znanstvenih področij, visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol ter evalvacijskih in akreditacijskih postopkov, vključno z razpravo o smiselnosti uvedbe usmerjenih evalvacij visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol;
4. nadaljevanjem sistematičnega vključevanja in proaktivne dvosmerne komunikacije tako z zunanjimi kot notranjimi deležniki pri vseh procesih notranjega zagotavljanja kakovosti (priprava SEP, sprejemanje novih predpisov/ dokumentov, izvedba postopkov, strateško načrtovanje, analitično delo);
5. organizacijo posvetov in usposabljanj ob upoštevanju specifičnih priporočil iz ankete med deležniki (npr. priprava vlog v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih, priprava samoevalvacijskih poročil na zavodih/šolah, poznavanje postopkov agencije);
6. več tematskimi in usklajevalnimi srečanji za strokovnjake, usposabljanjem za pisanje poročil in opravljanje zunanjih presoj, izmenjavo izkušenj in praks med strokovnjaki ter obravnavo primerov dobrih in slabih evalvacij v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih; seznanitvijo strokovnjakov s kakovostjo njihovega dela;
7. krepitvijo področja integritete, vključno z aktivnim ozaveščanjem strokovnjakov, članov sveta in zaposlenih;
8. krepitvijo sodelovanja med sektorji in nalog skupnega pomena za agencijo;
9. nadgradnjo notranjega in zunanjega informacijskega sistema (eNakvis in iNakvis);
10. upoštevanjem načel trajnostnega razvoja pri izboljševanju kakovosti v viskem in visokem šolstvu, vključno z izvedbo hibridnih evalvacijskih obiskov;
11. nadaljevanjem mednarodnega sodelovanja, predvsem z aktivnim sodelovanjem v mednarodnih združenjih, obiski tujih agencij in sodelovanjem v projektih.

RAZLAGA POJMOV

BFUG – Delovna skupina za spremljanje in uresničevanje bolonskega procesa

CEENQA – Srednje in vzhodnoevropsko združenje agencij za kakovost v visokem šolstvu (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education)

ECA – Evropski konzorcij za akreditacijo (European Consortium for Accreditation in Higher Education)

eNakvis – Zunanji informacijski sistem Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu

iNakvis – notranji informacijski sistem Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu

ENQA – Evropsko združenje agencij za kakovost v visokem šolstvu (The European Association for Quality Assurance in Higher Education)

ESG – Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (Standards and Guidelines

for Quality Assurance in the European Higher Education Area)

ESU – Evropska študentska unija (European Student Union)

EUniQ - Developing a European Approach for Comprehensive QA of (European) University Networks

EQAR – Evropski register zaupanja vrednih agencij za kakovost v visokem šolstvu (The European Quality Assurance Register for Higher Education)

MIZŠ - Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

SEP – Samoevalvacijsko poročilo agencije

ŠOS – Študentska organizacija Slovenije

VTI – Visokošolsko transnacionalno izobraževanje

ZViS – Zakon o visokem šolstvu

ZVSI – Zakon o višjem strokovnem izobraževanju

ZUP – Zakon o splošnem upravnem postopku

PRILOGE

- SEP 2018 in 2019
- Analiza samoevalvacijske ankete

Nacionalna agencija RS za kakovost v
visokem šolstvu
Miklošičeva cesta 7
SI-1000 Ljubljana
www.nakvis.si

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s.q.a.a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

